

Yhteydenpitorajoitusten toteutuminen tutkintavankeuden aikana

Tutkimus Rikosseuraamuslaitoksen Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloihin.

Tero Porthan

4/2022

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Tero Porthan: *Yhteydenpitorajoitusten toteutuminen tutkintavankeuden aikana, Tutkimus Rikosseuraamuslaitoksen Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloihin.*

Opinnäytetyön muoto: *Tutkimuksellinen*

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Kari Koppanen, Marko Lehtoranta

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen kykyä toteuttaa tutkintavangelle määrätyt yhteydenpitorajoitukset. Tutkimus toteutettiin määrällisenä tutkimuksena neljään lpra:n vankilaan. Tutkimuksessa tiedusteltiin laitosten työntekijöiden mielipiteitä vankiloiden kyvystä toteuttaa yhteydenpitorajoitukset.

Tutkintavankeuslaki uudistuksen jälkeen on tehty muutamia tutkimuksia, joissa on osittain käsitelty myös yhteydenpitorajoituksia yksittäisissä vankiloissa. Tässä tutkimuksessa on pyritty kartoittamaan Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen tilannetta erottelemalla eri toiminnot sekä tarkkailemaan niitä yksittäisinä osina. Lisäksi tutkimuksessa kartoitetaan, miten poliisin ja rikosseuraamuslaitoksen vuorovaikutus ja yhteistyö toimii yhteydenpitorajoitusten turvaamisen osalta.

Tutkimuksen mukaan lpra laitoksissa ei täysin kyetä toteuttamaan yhteydenpitorajoituksia nykyisen mallisella toteutuksella. Syynä tähän ovat vankiloiden rakenteet, jotka eivät vaatimuksiltaan tue yhteydenpitorajoitusten toteutumista. Yhteydenpitorajoitukset lisäävät myös vankiloiden käytettävissä olevien resurssien kulutusta.

Poliisin ja rikosseuraamuslaitoksen yhteistyön ja tiedonkulun kehittäminen voisi osaltaan vaikuttaa yhteydenpitorajoitusten toteutumiseen. Näin toimimalla voisimme kyetä myös vähentämään liiallista puuttumista tutkintavangin oikeuksiin yhteydenpitorajoitusten tietojen ollessa reaaliaikaisia.

Tutkimuksen vastausprosentin ollessa pieni ei tutkimuksen pohjalta voida tehdä yleistäviä päätelmiä. Tutkimuksesta saa kuitenkin muodostettua kuvan vertailemalla sitä aikaisempiin tutkimuksiin. Tutkimus osoittaa, että yhteydenpitorajoitusten turvaamisessa olisi parantamisen varaa, mutta positiivisena asiana voidaan sanoa, että henkilökunta tiedostaa ongelmien olemassaolon.

Sivumäärä: 42

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 4/2022

Avainsanat: Tutkintavankeus, tutkintavankeuslaki, pakkokenolaki, yhteydenpitorajoitukset,

SISÄLLYS

Lyhenteet.....	1
1 Johdanto.....	2
2 Tutkimuksen tarkoitus sekä tavoitteet	4
2.1 Tavoitteet tutkimukselle.....	4
2.2 Tutkimuskysymys.....	5
2.3 Tutkimuksen rajaus ja menetelmä.....	6
3 Tutkintavankeus ja siihen vaikuttava lainsäädäntö sekä ohjeistukset.....	8
3.1 Tutkintavankeus.....	8
3.2 Tutkintavankeuteen määrittäminen	9
3.2.1 Tutkintavankeuden perusteet.....	9
3.2.2 Yhteydenpito vankilasta ja yhteydenpitorajoitukset.....	10
3.2.3 Yhteydenpito asiamieheen	12
3.2.4 Syyt tutkintavankeuslain muutosten taustalla.....	12
3.2.5 Muutokset uudessa tutkintavankeuslaissa	13
4 Muista lähteistä tehdyt havainnot tutkintavankien yhteydenpitorajoituksista.....	14
4.1 Vankiloiden resurssit.....	14
4.2 Yhteydenpitorajoitusten turvaaminen	15
4.3 Yhteydenpitorajoituksia omaavien tutkintavankien kuljetukset.....	15
4.4 Miten uusi tutkintavankeuslaki vaikuttaa esitutinnan suorittamiseen.....	16
4.5 Tutkintavankeuden ja yhteydenpitorajoitusten vaikutus vankiin	16
4.6 Poliisin ja vankiloiden vuorovaikutuksen toimivuus.....	17
4.7 Rikosseuraamuslaitoksen henkilökunnan koulutus yhteydenpitorajoitusten turvaamiseksi.....	17
5 Tutkimusmenetelmä ja Tutkimuksen toteutus	19
5.1 Tutkimusmenetelmä.....	19
5.2 Kyselyn toteutus.....	20
5.3 Tutkimukseen osallistujat	21
5.4 Vastausten kertyminen.....	21
5.5 Aineiston analyysi	22

6 Tutkimustulokset.....	24
6.1 Henkilökunnan perehtyneisyys ja koulutus.....	24
6.2 Vankisijoittelu.....	25
6.2.1 Yhteistyö laitossijoittelussa.....	25
6.2.2 Vankilan sisäinen sijoittelu.....	26
6.3 Asunto-osasto ja vapaa-ajan toiminnot.....	26
6.3.1 Vankilan rakenteellinen toteutus ja tilat.....	27
6.3.2 Asuminen ja osaston yhteiset tilat.....	28
6.3.3 Vapaa-ajan toiminnot ja ulkoilut.....	28
6.4 Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle.....	29
6.5 Kuljetus ja saattotehtävät.....	30
6.5.1 Saattokuljetukset.....	30
6.5.2 Vankivaunu ja linja-auto.....	30
6.5.3 Vankilan ulkopuoleinen terveydenhuolto ja mielentilatutkimukset.....	31
6.6 Viranomaisyhteistyö ja tiedon kulkeminen.....	32
6.7 Yleiset havainnot vankiloiden kyvystä turvata yhteydenpitorajoitukset sekä yhteenveto tutkimuksen pohjalta.....	32
7 Tutkimuksen pohdinta.....	35
7.1 Luotettavuus.....	37
7.2 Tutkimuksen eettisyys.....	39
7.3 Jatkotutkimus.....	41
7.4 Pohdinta tulevaisuudesta.....	41
LÄHTEET.....	43
LIITE 1: Saatekirje.....	46
LIITE 2: Muistutuskirje.....	47
LIITE 3: Kyselytutkimus kaavake.....	48
LIITE 4: Risen terveiset ja toiveita poliisille.....	61
LIITE 5: Käsitteet.....	62

LYHENTEET

Arke: Arviointikeskus, vastaa vankien riski- ja tarvearvioinnista ja sen toimintaan kuuluu esimerkiksi vankien sijoittelua ja rangaistusvangiksi muuttuneen rangaistusajan suunnittelua.

CAT: YK:n kidutuksen vastaisen komitea

CPT: Euroopan neuvoston kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi toimiva komitea

EOA: Eduskunnan oikeusasiamies. Viranomaisten toimintaa valvova taho, joka tutkii hänelle tulleita kanteluita. Käy lisäksi myös esimerkiksi valvontakäynneillä vankiloissa sekä muissa valvomissaan valtion laitoksissa.

Ipra: Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue, joka on yksi kolmesta suomen rikosseuraamusalueesta.

PKL / Pakkokeinolaki: Ohjaa viranomaisten toimintaa, kun he joutuvat puuttumaan lainsuojaamiin oikeuksiin, esimerkiksi rikoksen selvittämiseksi.

POV /Pidättämiseen oikeutettu virkamies: Katso Liite 5.

Rise: Rikosseuraamuslaitos vastaa Suomessa vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta.

RSKK / Rikosseuraamusalan koulutuskeskus: Vantaalla Tikkurilassa sijaitseva Rikosseuraamusalan koulutusta tarjoava oppilaitos.

SV / Sakkovanki: Sakkovanki ei ole kyennyt maksamaan hänelle tuomioistuimen määräämiä sakkoja. Sakot on muunnettu vankeudeksi suhteessa kolme päiväsakkoa yksi päivä vankeutta.

TV / Tutkintavanki: Tarkentuu tämän opinnäytetyön neljännessä luvussa.

TVL / Tutkintavankeuslaki: Tarkentuu tämän opinnäytetyön neljännessä luvussa.

VV / Vankeusvanki: Vanki, joka on tuomittu rikoksesta ja tuomioistuimen asettama tuomio on lainvoimainen.

Rajoitusvanki: Tulen käyttämään kyseistä nimitystä opinnäytetyössäni tutkintavangeista, joilla on voimassa olevia yhteydenpitorajoituksia.

Tutkimukseen liittyvät käsitteitä on avattuna liitteessä 5.

1 JOHDANTO

Tutkintavanki, jolla on yhteydenpitorajoitukset ei lähtökohtaisesti saa olla tekemisissä muiden kuin vankilan henkilökunnan kanssa. Hän toimii ainoastaan vartijoiden ja muiden osaston päivittäistointimintaa pyörittävien vankilan virkamiesten kanssa. Näillä vangeilla kaikki toiminnot, kuten ruokailut ja ulkoilut, ovat yksin. Kun heitä siirretään vankilan sisällä tai käytetään talon ulkopuolella, on huolehdittava, etteivät he ole yhteydessä muiden vankien tai ihmisten kanssa.

Tutkintavankeuslaki uudistui 1.1.2019. Uudistuksen myötä poliisi voi säilyttää tutkintavankia poliisin tiloissa enintään seitsemän vuorokautta, jonka jälkeen tutkintavanki on siirrettävä vankilaan tutkintavankeuteen. Tutkintavangille asetettu yhteydenpitorajoitus muuttaa monia vankilan rutiineja kyseisen tutkintavangin kohdalla. Tämän takia myös vankiloissa joudutaan tekemään muutoksia normaaleihin toimintatapoihin. Joissain vankiloissa on jouduttu muuttamaan osastojen toimintatapoja ja käyttötarkoituksia paremmin yhteydenpitorajoitusten turvaamiseen soveltuviksi.

Tutkintavanki, jolla ei ole yhteydenpitorajoituksia, sijoitetaan suljettuun vankilaan suljetulle osastolle mikä tarkoittaa sitä, että hän asuu samalla osastolla muiden tutkinta-, sakko- ja vankeusvankien kanssa. Perinteisesti näiltä osastoilta vangit käyvät yhtä aikaa ulkoiluissa, ruokailuissa ja muissa aktiviteeteissä sekä osastolla, jossa sellien ovet ovat samaan aikaan auki mahdollistaen vankien välisen kanssakäymisen.

Ennen vankeuslakiuudistusta vangit, joilla oli tiukat yhteydenpitorajoitukset, olivat pitkiäkin aikoja poliisin tiloissa tutkintavankeuden aikana. Usein näissä tapauksissa heidät siirrettiin vankilaan vasta yhteydenpitorajoitusten poistuttua. Lakiuudistuksen myötä vankilat, joihin sijoitetaan tutkintavankeja, joutuivat muuttamaan toimintatapojaan eivätkä vankipaikoiltaan pienet eristysosastot riittäneet kapasiteetiltaan ottamaan vastaan muutoksen tuomaa, yhteydenpitorajoitukset omaavaa vankimäärää. Yhteydenpitorajoitukset ja niiden toimivuus on useiden rikosten selvittämisen kannalta olennainen osa esitutkintaa. Huonosti toteutettuna se voisi aiheuttaa suuria ongelmia esitutkinnan edetessä.

On selvää, että tutkintavankien yhteydenpitorajoitukset ovat omiaan kuormittamaan vankilan resursseja. Periaatteessa yhden asunto-osaston vankien ulkoilut saadaan hoidettua yhden tunnin aikana yhden tai kahden vartijan työpanoksella siten, että toinen vartija kykenee tekemään muita töitä ulkoilun aikana. Vastaavasti osastolla missä on yhteydenpitorajoituksia omaavia tutkintavankeja vie pelkästään ulkoilujen toteuttaminen useita tunteja. Joissakin päivittäisissä toiminnoissa rajoitusvanki voi siis viedä saman verran vankilan resursseja mitä kokonainen selliosasto.

Tutkintavankeus puuttuu ihmisen oikeuksiin vapauden suhteen. Vankilan laitosjärjestysäännöt aiheuttavat lisäksi henkilön oikeuksille rajoitteita kuten esimerkiksi hallussapitomääräyksen mukaiset

rajoitukset hallussa pidettyyn omaisuuteen ja sen määrään. Yhteydenpitorajoitukset estävät kovimmillaan yhteydenpidon jopa perheeseen sekä ystäviin. Näitä tarkkailtaessa on selvää, että tutkintavankeuden sekä yhteydenpitorajoitusten tulee olla oikein kohdistettuja ja ajoitettuja ettei rikoksesta epäillyn ihmis- ja perusoikeuksiin puututa enempää kuin on tarpeen.

Olen itse työskennellyt melkein koko 2000-luvun valvontapuolella sekä Kuopion että Sukevan vankilassa. Lakimuutoksen tullessa voimaan vuoden 2019 alusta jouduimme tekemään muutoksia Kuopion vankilassa, jotta pystyimme vastaamaan lain mukanaan tuomiin vaatimuksiin. Tiedän, että Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueella on vankiloiden käyttöasteet huomattavasti pienemmät kuin esimerkiksi Vantaan vankilassa. Kokemukseni mukaan vankiloiden välillä on eroja yhteydenpitorajoitusten toteuttamisessa. Yhteydenpitorajoitusten toteuttamiseen vaikuttavat esimerkiksi käytettävissä olevat resurssit ja tilat. Tämän vuoksi ei voida olettaa yhden asian toimivan joka vankilassa. Lisäksi vankilat aiheuttavat omat rakenteelliset haasteensa, joita ei välttämättä voida ennakoita toisen vankilan toimintamallin mukaisesti. Vaikka Suomessa pyritään saneeraamaan käytössä olevia vankiloita, ovat monet niistä ikääntyneitä. Tämän takia ne eivät rakenteeltaan ja perussuunnittelultaan ole omiaan varmistamaan yhteydenpitorajoitusten toteutumista.

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS SEKÄ TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena on muodostaa mahdollisimman kattava kuva tutkintavankeuden aikaisten yhteydenpitorajoitusten toteutumisesta Rikosseuraamuslaitoksen Itä- ja Pohjois-Suomen alueen laitoksissa. Tutkimuksella pyritään selvittämään, minkälainen kuva rajoitusvankien kanssa työskentelevillä viranomaisilla on yhteydenpitorajoitusten toteutumisesta tutkintavankeuden aikana. Jokaiseen aihealueen lopussa oli mahdollisuus kommentoida omin sanoin kyseistä aihealuetta. Näin toimimalla tarkoituksena on lisätä ymmärrystä tilanteen mahdollisista hyvistä ja huonoista puolista. Tämä vastausmalli antoi vastaajalle mahdollisuuden tuoda esille asioita, joita ei mielestään kyennyt nostamaan esille monivalintakysymyksissä.

Ennen varsinaisen tutkimuksen havaintojen läpikäymistä käsitellään opinnäytetyössä lakiperusteisia asioita, jotka vaikuttavat tutkintavankeuteen ja yhteydenpitorajoitukseen. Opinnäytetyössä käsitellään myös tutkintavankeuslain lakimuutosta, joka astui voimaan 1.1.2019. Tarkoituksena on muodostaa selkeä kuva siitä, mitä laki pitää sisällään ja minkälaiset asiat ovat vaikuttaneet tarpeeseen muuttaa tutkintavankeuden olosuhteita. Opinnäytetyössä käydään läpi myös aiempien tutkimusten havaintoja, jotta voidaan luoda lähtökohdat, mistä tilanteesta tutkimusta lähdetään tekemään. Nämä aiemmat tutkimukset toimivat myös hyvin tarkasteltaessa tutkimuksen tuloksia ja niiden paikkansa pitävyyttä.

2.1 Tavoitteet tutkimukselle

Onko vartijoille ja muulle henkilökunnalle annettu tarpeeksi perehdytystä tai koulutusta yhteydenpitorajoitukseen liittyen? Poliisilta tulee linjaus, mitä yhteydenpitorajoituksia tutkintavangilla on. Riittääkö tämä kuitenkin mahdollistamaan itsestään yhteydenpitorajoitusten toteutumisen jollei työntekijöillä välttämättä ole tarvittavaa osaamista aiheesta?

Joskus poliisilta tulevat puutteelliset ohjeistukset voivat aiheuttaa myös liiallisia rajoituksia vangille. Esimerkiksi voi olla, että rajoitusvanki voi olla puhelimella yhteydessä lähiomaiseensa. Ongelmaksi muodostuu se, ettei poliisi ole ilmoittanut kuka lähiomainen on ja mitkä hänen yhteystietonsa ovat. Tapahtuu myös sitä, että vanki tai tämän asianajaja ilmoittaa, että rajoitukset tai osa niistä ovat poistuneet ja poliisilta tieto tulee vasta viiveellä vankilaan.

Vankien laitossijoittelussa yhteydenpitorajoitukset tulee huomioida sijoitettaessa heitä laitosten välillä ja laitosten sisällä. Isoissa rikoskokonaisuuksissa on usein useampia rikoksesta epäiltyjä, joiden sijoittelussa on huomioitava, etteivät he pääse yhteydenpitoon keskenään. Tästä syystä on mietittävä rajoitusvankien mahdollista sijoittamista toisen rikosseuraamusalueen laitokseen tilanteen niin vaatiessa. Vankien laitossijoittelulla voi olla suurikin vaikutus yhteydenpitorajoitusten turvaamisessa, jolloin korostuu myös kyky reagoida asiaan ennen tutkintavangin saapumista vankilaan.

Tutkimuksen tarkoitus ei ole etsiä, mikä menee väärin vaan pyrkiä selvittämään mikä tilanne yhteydenpitorajoitusten toteutuksessa on. Tutkimuksessa edetään olettamuksella, että on sekä poliisin, rikosseuraamuslaitoksen että tutkintavangin etu, että yhteydenpitorajoitukset toteutuvat oikeassa mittakaavassa ja oikeanaikaisesti. Suorittaessaan esitutkintaa poliisille on hyvä tiedostaa rikosseuraamuslaitoksen kyky turvata yhteydenpitorajoitukset. Esitutkinnan suorittaminen ja rikoksen selvittäminen vaikeutuu huomattavasti yhteydenpitorajoitusten petettyä.

Rikosseuraamuslaitoksen kyky kohdentaa resurssit oikein yhteydenpitorajoitusten turvaamisen varmistamiseksi tukisi osaltaan myös esitutkintaa. Yhteydenpitorajoitusten oikeaoppisella toteuttamisella kyettäisiin myös varmistamaan, ettei tutkintavangin oikeuksiin puututtaisi enempää kuin on tarpeen.

2.2 Tutkimuskysymys

Onko vartijoille ja muulle henkilökunnalle annettu tarpeeksi perehdytystä tai koulutusta yhteydenpitorajoitukseen liittyen? Poliisilta tulee linjaus, mitä yhteydenpitorajoituksia tutkintavangilla on. Riittääkö tämä kuitenkin mahdollistamaan itsestään yhteydenpitorajoitusten toteutumisen jollei työntekijöillä välttämättä ole tarvittavaa osaamista aiheesta?

Joskus poliisilta tulevat puutteelliset ohjeistukset voivat aiheuttaa myös liiallisia rajoituksia vangille. Esimerkiksi voi olla, että rajoitusvanki voi olla puhelimella yhteydessä lähiomaiseensa. Ongelmaksi muodostuu se, ettei poliisi ole ilmoittanut kuka lähiomainen on ja mitkä hänen yhteystietonsa ovat. Tapahtuu myös sitä, että vanki tai tämän asianajaja ilmoittaa, että rajoitukset tai osa niistä ovat poistuneet ja poliisilta tieto tulee vasta viiveellä vankilaan.

Vankien laitossijoittelussa yhteydenpitorajoitukset tulee huomioida sijoitettaessa heitä laitosten välillä ja laitosten sisällä. Isoissa rikoskokonaisuuksissa on usein useampia rikoksesta epäiltyjä, joiden sijoittelussa on huomioitava, etteivät he pääse yhteydenpitoon keskenään. Tästä syystä on mietittävä rajoitusvankien mahdollista sijoittamista toisen rikosseuraamusalueen laitoksiin tilanteen niin vaatiessa. Vankien laitossijoittelulla voi olla suurikin vaikutus yhteydenpitorajoitusten turvaamisessa, jolloin korostuu myös kyky reagoida asiaan ennen tutkintavangin saapumista vankilaan.

Tutkimuksen tarkoitus ei ole etsiä, mikä menee väärin vaan pyrkiä selvittämään mikä tilanne yhteydenpitorajoitusten toteutuksessa on. Tutkimuksessa edetään olettamuksella, että on sekä poliisin, rikosseuraamuslaitoksen että tutkintavangin etu, että yhteydenpitorajoitukset toteutuvat oikeassa mittakaavassa ja oikea-aikaisesti. Suorittaessaan esitutkintaa poliisille on hyvä tiedostaa rikosseuraamuslaitoksen kyky turvata yhteydenpitorajoitukset. Esitutkinnan suorittaminen ja rikoksen selvittäminen vaikeutuu huomattavasti yhteydenpitorajoitusten petettyä.

Rikosseuraamuslaitoksen kyky kohdentaa resurssit oikein yhteydenpitorajoitusten turvaamisen varmistamiseksi tukisi osaltaan myös esitutkintaa. Yhteydenpitorajoitusten oikeaoppisella toteuttamisella kyettäisiin myös varmistamaan, ettei tutkintavangin oikeuksiin puututtaisi enempää kuin on tarpeen.

2.3 Tutkimuksen rajaus ja menetelmä

Suomessa tutkintavankeja voidaan sijoittaa Helsingin, Jokelan, Kuopion, Kylmäkosken, Mikkelin, Oulun, Pelson, Pyhäselän, Riihimäen, Sukevan, Turun, Vaasan ja Vantaan vankiloihin. Näistä vankiloista Helsingin, Pelson ja Sukevan vankiloihin saadaan sijoittaa sellaisia tutkintavankeja, jotka odottavat muutoksenhakutuomioistuimen päätöstä ja ovat suostuneet sijoitettavaksi näihin vankiloihin. (Oikeusministeriön asetus tutkintavankiloina toimivista vankiloista 19.05.2017/341.) Näillä tutkintavangeilla ovat yhteydenpitorajoitukset yleensä poistuneet viimeistään käräjäoikeuden loppupuheenvuorojen jälkeen, jollei heille ole asetettu niitä muihin rikoksiin liittyen.

Jos tutkimus olisi toteutettu käsittämään koko suomen tilanteen, olisi tutkimukseen osallistuvia vankiloita yhteensä kymmenen. Koska tämä opinnäytetyö on yksilösuoritus olisi sen koko ollut työltään suurempi kuin ammattikorkeakoulun opinnäytetyön (15 op) vaatimukset edellyttävät. Tutkimus keskittyi tästä syystä Ipra alueen tutkintavankiloina toimiviin vankiloihin, joihin sijoitetaan yhteydenpitorajoituksia omaavia tutkintavankeja. Lopulliset tutkimukseen osallistuvat vankilat ovat Kuopion, Mikkelin, Oulun ja Pyhäselän vankilat, koska Ipra-alueella rajoitusvangit sijoitetaan näihin vankiloihin.

Tutkimusmenetelmän valintaan on useampia perusteluja. Ensinnäkin tutkimus kohdistuu neljän eri vankilan henkilökunnan jäseniin. Koska välimatkat vankiloiden välillä ovat pitkät ja vallitseva korona-aikana huomioiden ei käyminen jokaisessa vankilassa erikseen tullut kyseeseen. Jos tutkimusmuotona olisi ollut haastattelututkimus, olisi haastattelun kohteena todennäköisesti ollut kolmesta viiteen henkilöä näistä vankiloista. Näin pienellä haastateltavien määrällä olisi otanta ollut pieni koko Ipra:n tilanteen kartoittamisen kannalta. Haastattelututkimuksen onnistumiselle olisi haastateltavien valinta ollut kriittisen tärkeää lopputuloksen ja tutkimuksen laajuuden kannalta. Eri työtehtävissä työskenteleminen vaikuttaa varmasti vastauksiin, jolloin olisi pitänyt valita, haastatteleeko joka laitoksesta useammassa eri työtehtävässä toimivia virkamiehiä. Toinen vaihtoehto olisi ollut supistaa tutkimuksen laajuus ainoastaan tiettyssä työtehtävässä työskenteleviin virkamiehiin. Toteutetussa laajuudessa suoritettuun tutkimukseen olisin joutunut haastattelemaan jokaisesta vankilasta ainakin kolmea henkilöä ja ainakin yhtä Arke:n virkamiestä. Kyselytutkimus mahdollisti laajan perusjoukon valinnan tutkimukseen, jonka seurauksena myös tavoitettiin laajemmin eri työtehtävissä työskenteleviä virkamiehiä.

Tutkimuksen kirjallisesta materiaalista jää suurimmaksi osaksi pois aineisto, joka liittyy poliisin tiloissa säilytettäviin tutkintavankeihin. Tällaiseen materiaaliin kuuluu esimerkiksi poliisin säilyttämien

henkilöiden kohtelusta annettu laki. Näin toimimalla on tarkoitus pyrkiä kohdistamaan opinnäytetyö rikosseuraamuslaitoksen hallussa oleviin tutkintavankeihin. Joitakin asioita tulee nostaa esiin muttei samassa mittakaavassa kuin pääaihetta. Tämän rajauksen tarkoitus on myös pitää tutkimus oikean kokoisena otettaessa huomioon opinnäytetyölle asetetut kriteerit.

Tutkimuksen ulkopuolelle on jätetty poliisiin kohdistetun kyselytutkimuksen tekeminen, vaikka näin toimimalla olisin voinut saada kattavamman kuvan tilanteesta. Poliisin ottaminen mukaan tutkimukseen olisi tarkoittanut kokonaan erillisen kyselylomakkeen, kyselyn ja tulosten analysoinnin tekemistä. Otettaessa huomioon opinnäytetyön laajuuden vaatimukset olisi työmäärä ollut epäsuhteessa vaadittuihin kriteereihin.

3 TUTKINTAVANKEUS JA SIIHEN VAIKUTTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ SEKÄ OHJEISTUKSET

Tutkintavankeutta tarkkailtaessa on huomioitava, että tutkintavankiin kohdistuu esitutinnan ja oikeudenkäynnin aikana pakkokeinoja toisin kuin vankeusvankeihin ja sakkovankeihin, jotka ovat vankilassa suorittamassa tuomioistuimen määräämää lainvoimaista vankeusrangaistusta. Tutkintavankeuslaki säätelee tutkintavankeutta, mutta siihen sovelletaan myös muita lakeja. Tutkintavankeuslain mukaan yksi vaikuttaja on pakkokeinolain (PKL/22.7.2011/806) 4 luku, jossa määritetään yhteydenpitorajoitukset.

Tutkintavankeuslakia voidaan kohdistaa, tietyillä edellytyksillä, myös muista syistä vapautensa menettäneisiin henkilöihin, jos hän on säilytyksessä vankilassa eikä muussa lainsäädännössä toisin määrätä. Esimerkiksi tutkintavankeuslain säännöksiä sovelletaan, kun kyseessä on niskoitteleva todistaja, joka on säilöön otettuna ennen hänen kuljetustaan noutomääräyksen mukaisesti oikeudenkäynnin istuntoon todistajaksi. (Myhrberg 2016, 216.)

3.1 Tutkintavankeus

Tutkintavankeus on esitutinnan ja oikeudenkäynnin aikana toteutettava rikosoikeudellinen pakkokeino eikä rangaistus. Tutkintavankeutta käytetään, kun henkilö on epäiltynä vakavasta rikoksesta ja poliisi haluaa pitää hänet kiinniotettuna pidemmän ajan kuin neljä vuorokautta. Tutkintavankeuden toteuttamisesta vastaa poliisi sekä rikosseuraamuslaitos. (Rikosseuraamuslaitos 2020.)

Tutkintavankeus tulee tutkintavankeuslain mukaan toteuttaa siten, ettei vangin oikeuksiin puututa enempää kuin on tarpeen. Tutkintavankeudessa olevien vankien kohtelun tulee olla oikeudenmukaista ja ihmisarvoa kunnioittavaa eikä heitä saa laittaa keskenään eriarvoiseen asemaan. Tutkintavankien kohdalla tulee muistaa, ettei vankeudessa ole heidän kohdallaan rangaistuksesta vaan tarkoituksena on esitutinnan turvaaminen. (Rantala, Tyni, Koskenniemi, Liimatainen & Kääriäinen 2017, 104–107.)

Tutkintavangin vapauksia ja etuuksia lisää vankilassa tutkintavangin syyttömyysolettama, joka antaa osaltaan tutkintavangille tiettyjä vapauksia verrattuna vankeusvankiin. Syyttömyysolettaman mukaisesti tutkintavankia on kohdeltava syyttömänä, kunnes syyllisyys on näytetty toteen lainvoimaisesti. On myös mahdollista, että henkilö on samanaikaisesti sekä tutkintavanki- että vankeusvanki. Tällaisessa tilanteessa sovelletaan yleensä vankeuslakia. On muistettava, että yhteydenpitorajoituslainsäädäntö koskettaa ainoastaan tutkintavankia. (Myhrberg 2016, 215&220.)

3.2 Tutkintavankeuteen määrääminen

Pakkokeinolain 3 luvun 1§ mukaan vangitsemisesta päättää syyteasiassa toimivaltainen tuomioistuim. Tuomioistuimen on otettava vangitsemisvaatimus käsiteltäväksi viipymättä ja tapauksissa, joissa vangituksi vaadittava on pidätettynä, on asia käsiteltävä viimeistään neljän vuorokauden kuluuttamista kiinnioton alkamisesta. Pakkokeinolain 3 luvun 15§ mukaan vangitun vangitsemisasi on otettava tuomioistuimessa viipymättä uudelleen käsiteltäväksi vangitun vaatimuksesta. Kuitenkaan asiaa ei oteta uudelleenkäsiteltäväksi aiemmin kuin kahden viikon kuluttua asian aikaisemmasta käsittelystä.

Tutkintavankeuslain (TVL/23.9.2005/768) 1 luvun 3§ mukaisesti tutkintavankeuden tarkoitus on turvata rikoksen esitutkinta, tuomioistuinkäsittely ja rangaistuksen täytäntöönpano. Tutkintavankeus voi tulla kyseeseen myös silloin, kun tarkoituksena on estää rikollisen toiminnan jatkuminen. Tutkintavankeuslain 1 luvun 3 § mukaan tutkintavankeuden aikana vangitun oikeuksiin ei saa puuttua enempää kuin se on tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi välttämätöntä.

3.2.1 Tutkintavankeuden perusteet

Tutkintavankeuden tarkoitus on tutkintavankeuslain 1 luvun 3§ mukaan turvata rikosprosessin suorittaminen ja läpivienti. Pakkokeinolain 2 luvun 11§ määrittää vangitsemisen edellytyksien olevan samat kuin pidättämisen edellytykset. Pakkokeinolain 2 luvun 5§ mukaan syytä pidättämisen edellytyksien täyttymiseen on useita: 1) rikoksesta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin kaksi vuotta vankeutta;

2) rikoksesta on säädetty lievempi rangaistus kuin kaksi vuotta vankeutta, mutta siitä säädetty ankaran rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja epäillyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muiden seikkojen perusteella on syytä epäillä, että hän: a) lähtee pakoon taikka muuten karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa; b) vaikeuttaa asian selvittämistä hävittämällä, turmelemalla, muuttamalla tai kätkemällä todistusaineistoa taikka vaikuttamalla todistajaan, asianomistajaan, asiantuntijaan tai rikoskumppaniinsa; taikka c) jatkaa rikollista toimintaa;

3) hän on tuntematon ja kieltäytyy ilmoittamasta nimeään tai osoitettaan taikka antaa siitä ilmeisesti virheellisen tiedon; tai 4) hänellä ei ole vakinaista asuntoa Suomessa ja on todennäköistä, että hän poistumalla maasta karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa.

Yhteydenpitorajoituksiin liittyy läheisesti kohta 2 b. Kun on vahva epäily, ettei tutkintavankeudella kyetä turvaamaan esitutkintaa. Voidaan yhteydenpitorajoituksilla pyrkiä varmistamaan tutkintavankeuden tarkoituksen toteuttaminen. Esitutinnan turvaamiseksi voidaan pakkokeinolain 4 luvun 1§ 1 mom. mukaan rajoittaa vangitun yhteydenpitoa muuhun tai muihin henkilöihin, jos on syytä epäillä, että yhteydenpito vaarantaisi tutkintavankeuden tarkoituksen toteutumisen. Yhteydenpitoa on mahdollista rajoittaa myös syyteharkinnan ja oikeudenkäynnin aikana, jos on perusteltua syytä epäillä yhteydenpidon vakavasti vaarantavan tutkintavankeuden tarkoituksen toteutumisen.

Alle 18-vuotiaan rikoksesta epäilty kohdalla henkilöä ei voida pidättää, vangita tai uudelleen vangita pakkokeinolain 2 luvun 11§ 5 mom. mukaan, elleivät painavat syyt sitä vaadi. Tämä momentti lisättiin pakkokeinolakiin (15.3.2019/323) kesäkuussa 2019. Kuitenkin jo ennen tätä on pyritty samaa asiaa tulkitsemaan pakkokeinolain 2 luvun 6§ mukaisen kohtuuttoman pidättämisen kannalta. Pidättämisen voidaan olettaa vaikuttavan haitallisesti nuoreen henkilöön, jonka vuoksi alle 18-vuotiaan epäillyn pidättämisestä on tullut välttää. (Rantaeskola, Halme, Kortosalu, Lönnroth, Parviainen, Saukkoniemi & Springare 2014, 51)

Pakkokeinolain 3 luvun 17§ mukaisesti, jos tutkintavankeudessa pitämislle ei ole enää edellytyksiä, on tuomioistuimen päästettävä vangittu vapaaksi. Vangittu on vapautettava myös, jos syytetä ei ole nostettu vaadittavassa ajassa. Edelleen, jos vangitsemislle ei enää ole perusteltua syytä, on pidättämislse oikeutetun virkamiehen määrättävä vangittu vapaaksi. Kuitenkin hänen on ensin oltava asian tiimoilta yhteydessä jutun syyttäjään, joka voi ottaa vapaaksi päästämislse itselleen päästettäväksi. (Rantaeskola, Halme, Kortosalu, Lönnroth, Parviainen, Saukkoniemi & Springare 2014, 84)

3.2.2 Yhteydenpito vankilasta ja yhteydenpitorajoitukset

Pakkokeinolain 4 luvun 1§ mukaan yhteydenpitoa voidaan rajoittaa, jos yhteydenpito vaarantaa kiinniottämislse, pidättämislse tai tutkintavankeuden tarkoituksen. Yhteydenpitoa voidaan rajoittaa myös syyteharkinnan ja oikeudenkäynnin aikana, jos tämä katsotaan tarpeellislse tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamislse. Yhteydenpitorajoituksiin poikkeuksena on vangitun asiamies, johon yhteydenpitoa ei voida rajoittaa. Yhteydenpidon rajoittämislse lähimomaisiin tai muihin läheisiin voidaan tehdä ainoastaan erittäin painavista syistä rikoksen selvittämislse liittyen eikä sitä saada rajoittaa enempää kuin on tarpeen tutkintavankeuden, kiinniottämislse tai pidättämislse tarkoituksen toteutumislseksi. Yhteydenpitorajoitukset voivat sisältää rajoituksia esimerkiksi kirjeitse, puhelimitse tai tapaamalla tapahtuvaan yhteydenpitoon. Yhteydenpitorajoituksilla voidaan rajoittaa yhteydenpitoa yleislse vankilan tai säilytyslse ulkopuolelle. Yhteydenpito voidaan rajoittaa myös tiettyyn henkilöön. (Myhrberg 2016, 217.)

Kiinnioton ja pidättämisen yhteydessä yhteydenpitorajoituksista voi päätöksen tehdä pakkokeinolain 4 luvun 4§ mukaan pidättämiseen oikeutettu virkamies. Kiinnioton tai pidättämisen yhteydessä Pov:n on tehtävä päätös heti, kun edellytykset yhteydenpitorajoitusten määräämiselle ovat olemassa. Yhteydenpitorajoitusten jatkamisesta päätöksen tekee vangitsemisesta päättävä tuomioistuimien vangitsemisasian käsittelyn yhteydessä. Käsiteltäessä uudelleen tuomioistuimessa vangitsemisen edellytyksiä on yhteydenpidon rajoittamisen edellytykset käsiteltävä myös. Yhteydenpitorajoitusten osalta asiaa voidaan käsitellä tuomioistuimessa erillisessä istunnossa, jos esimerkiksi vangitsemisaikana käy ilmi perusteet yhteydenpidon rajoittamiselle. (Rantaeskola, Halme, Kortesoja, Lönnroth, Parviainen, Saukkoniemi & Springare 2014, 100–103).

Tuomioistuinten määräämien yhteydenpitorajoitusten tulisi olla sisällöltään yksiselitteisiä, jotta niiden soveltamisessa ei tulisi epäselvyyksiä. Jos yhteydenpitorajoitusten suhteen on epäselvyyksiä, tulisi vankilan tiedustella niiden yksityiskohtia tuomioistuimelta. (Rikosseuraamuslaitos 2021, 3.)

Tutkintavankeuslaki määrittää 8 luvussa yhteydenpidosta vankilan ulkopuolelle, joita ovat kirjeposti sekä puhelin. Tutkintavangin posti voidaan tutkintavankeuslain 8 luvun 2§ mukaan lukea ja jäljentää tietyin edellytyksin, jolloin asiasta on viipymättä ilmoitettava tutkintavangille. Ilmoittamista voidaan lykätä tutkintavankeuslain 8 luvun 2a§ mukaisesti, jos se on tarpeen esimerkiksi rikoksen estämiseksi. Tieto on kuitenkin annettava vangille viimeistään kahden viikon kuluttua tai jos vanki vapautuu ennen sitä, on tieto annettava viimeistään vapautumisen yhteydessä. Samat edellytykset mitkä pätevät kirjeiden lukemiseen ja jäljentämiseen, koskee myös vangin puheluita. Vangin soittamia puheluita voidaan kuunnella ja tallentaa tutkintavankeuslain 8 luvun 7§ mukaisesti. Ero puhelun ja kirjepostin välillä on siinä, että ennen puhelun kuuntelua ja tallentamista on sekä tutkintavangille -että henkilölle, johon tutkintavanki on puhelimitse yhteydessä, ilmoitettava asiasta edellä mainitun pykälän mukaisesti.

Vaikka tuomioistuimen päätöksessä olisikin määritetty yhteydenpito valvotusti, ei tämä anna valtuuksia puheluiden kuunteluun ja kirjeiden lukemiseen. Toimivalta tällaisiin toimenpiteisiin tulee rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle aina tutkintavankeuslain perusteella. (Rikosseuraamuslaitos 2021, 3)

Kirjepostin ja puhelimen lisäksi tutkintavankeuslain 8 luvun 7a§ ja 7b§ mainitaan sähköposti ja internet mahdollisina yhteydenpitovälineinä, joiden käyttöön voidaan tutkintavangille tietyin edellytyksillä myöntää lupa. Erityisiksi syiksi mainitaan esimerkiksi työ-, koulutus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden järjestäminen. Sähköpostin sekä internetin käyttöä voidaan valvoa joko teknisillä keinoilla tai rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen läsnäololla.

Pakkokeinolain 7 luvun 1§ mukaisesti esine, omaisuus tai asiakirja voidaan takavarikoida, jos sitä voidaan käyttää todisteena rikosasiassa. Tämä ei ole yhteydenpidon rajoittamista, jos takavarikoidaan kirje, jonka sisältöä voidaan pitää todisteena rikosasiassa. Pakkokeinolain 4 luvun 2§ mukaisessa yhteydenpidon rajoittamisessa kirjettä ei toimiteta perille. Kirjeiden tarkastamisesta ja lukemisesta säädetään erikseen tutkintavankeuslain 8 luvun 1 ja 2§. Lukemisen perusteena on tutkintavankeuslain 8 luvun 2§ mukaan esimerkiksi, jos on syytä epäillä, että kirjeen sisältö vaarantaa tutkintavankeuden tarkoituksen. Kirjeen tarkastamisen tai lukemisen jälkeen, kirje on mahdollista kopioida tai takavarikoida esimerkiksi pakkokeinolain 7 luvun 1 ja 2§ mukaisesti. (Rantaeskola, Halme, Kortosalu, Lönnroth, Parviainen, Saukkoniemi & Springare 2014, 93–94.)

3.2.3 Yhteydenpito asiamieheen

Pakkokeinolain 4 luvun 1§ mukaan yhteydenpitoa ei saa rajoittaa tutkintavangin ja asiamiehen välillä. Kirjeitse tapahtuvassa yhteydenpidossa oikeudenkäyntiasiamieheen tai -avustajaan ei vangin lähettämää tai vastaanottamaa postia saa tarkastaa tai lukea. Tutkintavankeuslain 8 luku 4§ mukaan tutkintavangille asiamieheltä saapuva kirje voidaan tutkintavangin läsnäollessa avata ja tarkastaa, jos on syytä epäillä, että lähetys sisältää aineita tai esineitä, joiden hallussapito voidaan evätä tutkintavankeuslain 5 luvun 1§ mukaisesti. Tällöinkään kirjettä ei saa lukea.

Pakkokeinolain 10 luvun 52§ 2mom mukaan tutkintavangin ja oikeudenkäyntiasiamieheen tai -avustajaan välistä puhelua ei saa kuunnella tai tallentaa. Jos kesken puhelun paljastuu kyseessä olevan edellä mainittujen osapuolten välinen puhelu, on kuuntelu keskeytettävä ja tallenteet tuhotava. Tämä ei kuitenkaan päde pakkokeinolain 10 luvun 52§ 3mom mukaan, jos myös asiamiestä epäillään samasta tai välittömästi siihen liittyvästä rikoksesta ja myös hänen kohdalleen on tehty päätös telekuuntelusta.

3.2.4 Syyt tutkintavankeuslain muutosten taustalla

Suomessa havaittiin ihmisoikeusrikkomuksia, jotka kohdistuvat pidätettyihin ja vangittuihin. Nämä havainnot käyvät ilmi esimerkiksi YK:n kidutuksen vastaisen komitean (CAT), Euroopan neuvoston kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi toimivan komitean (CPT) tarkastuskäynneistä ja lausunnoista.

CPT:n vuoden 2014 lausunnoista käy ilmi poliisilaitoksen poliisivankiloiden soveltuvan niiden epäinhimillisten ja puutteellisten olojen vuoksi ainoastaan vankien lyhytaikaiseen säilytykseen. Poliisin tiloissa säilyttämisen ongelmana on CPT maininnut ainakin ulkoilun puutteelliset olot sekä sen, ettei selliin tule tarpeeksi päivänvaloa. CPT mainitsee lausunnossaan myös puutteelliset aktiviteetit, joita voisivat olla esimerkiksi urheilu, lautapelit, kirjat sekä televisio. Lausunnossa on otettu

esille myös vangittujen terveydenhuollolliset ongelmat. Lausunnossa huomautetaan samojen ongelmien pysyneen mistä CPT on huomauttanut jo vuoden 1992 lausunnossaan. (CPT 2014,16-19.) CAT on myös päätyntä vuosien varrella samanlaisiin ratkaisuihin loppupäätelmissään, liittyen suomen tutkintavankien oloihin. (CAT 2015,20-37).

Epäasiallista kohtelua tutkintavankejakohdtaan CPT ei lausuntonsa mukaan ollut kohdannut Suomessa tarkastetuissa laitoksissa. CPT kiinnitti huomiota tutkintavankien säilyttämiseen poliisin tiloissa. Vankiloissa CPT:n huomio kiinnittyi joissain vankiloissa yhä käytössä oleviin paljuselleihin sekä vankien olosuhteisiin suljetuilla osastoilla. CPT vaati lausunnossaan Suomelta tehokkaita toimia tutkintavankien oloihin mainittujen epäkohtien korjaamiseksi. Koska komitean useista ja toistuvista suosituksista huolimatta edistyminen ei ole ollut riittävää eikä tehokkaihin toimenpiteisiin ole ryhdytty ilman viivytystä, joutuu komitea harkitsemaan näihin epäkohtiin liittyvää julkisen lausuman antamista Suomelle. (Oikeusministeriö 2015.)

CPT:n ja CAT:n toistuvien huomautusten takia oikeusministeriö päätti alkaa selvittämään mahdollisuutta siirtää tutkintavangit tulevaisuudessa pois poliisin tiloista. Tämä tarkoitti sitä, että tutkintavangit tulisi sijoittaa heti vangitsemisen jälkeen vankilaan. Ehdotus tuki tutkintavangin poliisin tiloihin sijoittamisen ajan lyhentämistä seitsemään vuorokauteen. Tämän jälkeen tutkintavanki tulisi, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta, siirtää vankilaan viimeistään seitsemän vuorokauden päästä vangitsemisestä. Tavoitteeksi Oikeusministeriö mainitsi, että viimeistään vuoteen 2025 mennessä tutkintavangit kyettäisiin, poikkeustapauksia lukuun ottamatta, sijoittamaan vangitsemisen jälkeen heti vankilaan. (Oikeusministeriö 2016, 5—19.)

3.2.5 Muutokset uudessa tutkintavankeuslaissa

Vanhan tutkintavankeuslain mukaan tutkintavankia ei saanut säilyttää poliisin tiloissa enempää kuin neljä viikkoa, mutta painavista syistä aikaa kyettiin pidentämään. Uuden tutkintavankeuslain (HE 252/2016) mukaan tutkintavankia saa säilyttää enintään seitsemän vuorokautta poliisin tiloissa. Edelleenkin on erittäin painavista syistä mahdollista pidentää tutkintavangin säilyttämistä poliisin tiloissa. Tämä ei kuitenkaan saisi selittyä ainoastaan rikoksen selvittelyn syistä. Seitsemän päivää ylittävä tutkintavangin säilytys poliisin tiloissa on vietävä tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Voimassa oleva laki ei määritä, alkaako seitsemän vuorokautta kulumaan kiinniottohetkestä vai pidätys- tai vangitsemisajankohdasta. Itä-Suomen hovioikeuden päätöksen (I-SHO: 2019:4) mukaan voidaan olettaa seitsemän vuorokauden kulumisen alkavan vangitsemisajankohdasta. Tämä tilanne voi muuttua pian, sillä pyrkimyksenä on muuttaa tutkintavankeuslakia vuoteen 2025 mennessä siten, että vangin säilytys siirtyisi heti vangitsemisen jälkeen rikosseuraamuslaitokselle (Oikeusministeriö 2018). Tämä tarkoittaisi sitä, ettei tutkintavankeja sijoitettaisi enää ollenkaan poliisilaitoksen tiloihin.

4 MUISTA LÄHTEISTÄ TEHDYT HAVAINNOT TUTKINTAVANKIEN YHTEYDENPITORAJOITUKSISTA

Niin Hongan kuin Doraliyskin ja Haaviston opinnäytetöissä nostetaan esille ajatus siitä, etteivät poliisit luota yhteydenpitorajoitusten toteutumiseen vankilan olosuhteissa. Molemmissa tutkimuksissa puhutaan resurssien riittämättömyydestä ja yhteydenpitorajoitusten turvaamisen olevan haasteellisempaa vankiloissa kuin poliisin tiloissa. Mannisen ja Soinisen tutkimuksen mukaan yhteydenpitorajoitusten toteutumisen olevan jokseenkin toimivia, joka on sinänsä parannusta edellisiin tutkimuksiin.

4.1 Vankiloiden resurssit

Doraliyski ja Haavisto kertovat opinnäytetyössään miten vaikeaa tutkintavankien yhteydenpitorajoitusten toteutuminen tutkintavankiloissa voi olla. Heidän tutkimuksensa mukaan vankiloiden resurssit eivät lähtökohtaisesti riitä valvomaan tutkintavankien yhteydenpitorajoituksia. Koska yhteydenpitorajoitukset asetetaan jokaiselle vangille tapauskohtaisesti ja tietyin perustein, olisi tärkeää, että nämä kyettäisiin toteuttamaan, sillä yhteydenpitorajoitusten epäonnistuminen voi vaikeuttaa ja vahingoittaa esitutkintaa. (Doraliyski & Haavisto 2019,7 ja 38.)

Vankiloilla ei ole riittäviä tiloja ja resursseja yhteydenpitorajoitusvankien asuttamiselle. Esimerkiksi Oulun vankilassa tilojen puute on suuri ja tämä osaltaan aiheuttaa sen, ettei yhteydenpitorajoituksia omaaville vangeille voida taata heille kuuluvia perusoikeuksia kuten normaaleja asuinoloja ja ulkoiluja. Resurssien ja tarvittavien tilojen puute aiheuttaa myös sen, että yhteydenpitorajoituksia omaava vanki on ulkoillut yhdessä muiden yhteydenpitorajoitusvankien kanssa. (Pekkala 2019, 32.)

Mikkelin vankilassa on ulkoilutettu samanaikaisesti kahta vankia, samalla ulkoilupihalla. Toisella vangeista oli ollut yhteydenpitorajoitukset. Selvityksen mukaan vangit eivät olleet vangittuna samasta rikoskokonaisuudesta. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön mukaan esimerkiksi ulkoilupihojen määrä sekä valvonnan resurssit vaikuttavat siihen, kuinka monta yksittäistä ulkoilua kyetään päivän aikana järjestämään. Yhteydenpitorajoitusten turvaamista vaikeuttavat tutkintavankien ja heillä olevien yhteydenpitorajoitusten määrä. Koska tutkintavangeilla olevien yhteydenpitorajoitusten määrää ei kyetä vankilassa ennakoimaan vaikuttavat ne suuresti vankilan rajallisiin resursseihin. Keskushallintoyksikön mukaan yhteydenpitorajoitukset toteutetaan täysimääräisesti ja pyritään suunnittelemaan ulkoilut käytettävissä olevilla resursseilla siten, että yhteydenpitorajoitukset toteutuvat. EOA:n mukaan Mikkelin vankila on kyseisessä tapauksessa toiminut lainvastaisesti, jos rajoitusvanki on pystynyt ulkoilun aikana olemaan vuorovaikutuksessa toisen tutkintavangin kanssa. (EOAK/6446/2016.)

4.2 Yhteydenpitorajoitusten turvaaminen

Tutkintavankiloissa ei kyetä turvaamaan yhteydenpitorajoituksia. Tutkimusten mukaan yhteydenpitorajoitusten toteuttaminen on vaikeaa riippumatta siitä, onko epäilty poliisivankilassa vai tutkintavankilassa. Jos rikosseuraamuslaitoksen yksiköissä on kyky turvata osaltaan yhteydenpidonrajoi-
tukset varmemmin, vaikuttaisi se tilanteen kokonaisuuteenkin. Suuremmissa rikoskokonaisuuk-
sissa vankeja pyritään hajauttamaan useaan eri vankilaan yhteydenpitorajoitusten turvaamiseksi. Tämä aiheuttaa omalta osaltaan sen, että poliisi joutuu käyttämään aikaa matkustaessaan vankilo-
ihin suorittamaan kuulusteluja. (Honka 2019, 27–28.)

Yhteydenpitorajoitusten toteuttamisessa on ollut suuria haasteita, jotka ovat vain lisääntyneet rajoi-
tusvankien lisääntyessä vankiloissa. Ongelmia esiintyy esimerkiksi päivittäisten toimintojen järjestä-
misessä siten, ettei vangit pääsisi puhumaan toisille vangeille. Ongelmalliseksi on koettu myös ti-
lanteita, joissa samassa rikoskokonaisuuteen liittyy useampia vangittuja. Näissä tilanteissa kaikkia
vangittuja ei voida sijoittaa samaan laitokseen, jos aiotaan turvata yhteydenpitorajoitukset kaikkien
kohdalla. (Pekkala 2019, 30–32.) Suljetuissa vankiloissa tutkintavangit aiheuttavat usein haasteita
yhteydenpitorajoitusten turvaamisen vuoksi ja haasteellisuutta lisää vankiloiden vanhantyylliset ra-
kenteet, joita ei ole tarkoitettu pitämään vankeusvankeja ja tutkintavankeja erillään toisistaan. (Paa-
sonen 2021, 44).

Muutostarvetta on Kuopion vankilassa niin rakenteellisesti, henkilökunnan resurssien kuin myös
työtehtävien suhteen, jotta vuoden 2019 alussa voimaan tulleeseen uuden tutkintavankeuslain mu-
kanaan tuomiin vaatimuksiin kyettäisiin vastaamaan. Kuopion vankilassa on kuitenkin koettu hy-
väksi joitain tiloja sekä henkilökunnan tietotaitoa. (Manninen & Soininen, 38–40)

4.3 Yhteydenpitorajoituksia omaavien tutkintavankien kuljetukset

Tutkintavankien kuljetuksen vankiloihin koetaan vievän resursseja muulta poliisitoiminnalta varsin-
kin, kun tutkintavankia, jolla on yhteydenpitorajoitukset ei voida kuljettaa muiden tutkintavankien
kanssa samalla kuljetuksella, vaan heidät siirretään jokainen yksin. Näihin liittyvät pitkät kuljetus-
matkat aiheuttavat myös lisäkuluja. (Honka 2019, 22–23.)

Muutosta on pidetty haastavan vankiloissa, eikä siihen ole saatu tarvittavaa määrää opastusta. Tut-
kintavankeuslain muutoksen vuoksi myös kuljetukset ovat lisääntyneet, mikä näkyy työmäärään
kasvuna. Tätä lisääntyneiden kuljetusten mukanaan tuomaa työmäärää ei ole otettu huomioon van-
kilan resursseissa. (Pekkala 2019, 29.)

4.4 Miten uusi tutkintavankeuslaki vaikuttaa esitutkinnan suorittamiseen

Koska tutkintavanki viettää nyt entistä lyhyemmän ajan poliisin tiloissa, joutuu tutkija matkustamaan vankilalle kuulustelemaan tutkintavankia. Näiden vankilalla suoritettujen kuulustelujen on koettu olevan omiaan kuluttamaan rikostutkinnan resursseja (Doraliyski & Haavisto 2019, 35). Rikosasian ollessa laaja ja sisältäessä useita vangittuja epäiltyjä, joille on asetettu tiukat yhteydenpitorajoitukset, saattaa tutkija joutua matkustamaan ympäri suomea kuulustelemassa epäiltyjä.

Esitutkinnan suorittamisen kannalta on tärkeää, että alussa kyetään suorittamaan tarpeelliset kuulustelut. Mikäli rikosseuraamuslaitos ei kykene toteuttamaan yhteydenpitorajoituksia, menettävät yhteydenpitorajoitukset merkityksensä. Yhteydenpitorajoitusten epäonnistuminen voi vaikeuttaa esitutkintaa ja aiheuttaa siihen ei-toivottuja vaikutuksia. Tutkintavanki voi tiedostaa, ettei vankilassa yhteydenpitorajoitusten toteutuminen ole samalla tasolla kuin poliisin tiloissa. Tässä tilanteessa vanki saattaa harkitusti olla lausumatta mitään kuulusteluissa ennen siirtymistään poliisin tiloista vankilaan. (Doraliyski & Haavisto 2019, 34.)

Yhtenä ongelmakohtana voidaan pitää myös vankiloita, joissa tutkintavankeja pidetään, sillä niissä yhteydenpitorajoitusten toteuttaminen voi olla vaikeaa. Ongelmia tulee varsinkin, jos vankiloiden käyttöasteet ovat suuria. (Aaltonen 2021, 39–40.) Poliisin mukaan tavoitteellista kuitenkin olisi, että kaikki kuulustelut saataisiin suoritettua epäillyn ollessa poliisin tiloissa. Tämän onnistuessa ei poliisin tarvitsisi käyttää resursseja vankilaan matkustamiseen ja siellä kuulustelujen suorittamiseen. Tämä vankiloihin matkustaminen oli koettu ajallisesti ongelmaksi tutkinnan suorittamiselle. Myös vankiloiden kuulustelukäyttöön tarkoitetut tilat on koettu usein ongelmallisiksi, varsinkin, koska tutkijoille ei ole valmiita tiloja, vaan heidän tulee kuljettaa esimerkiksi kannettavat tietokoneet sekä tuloistimet mukanaan. (Doraliyski & Haavisto 2019, 37–38.)

Vankiloissa olevat poliisin käytössä olevat kuulustelutilat voivat olla työturvallisuuden suhteen ongelmallisia kuten Helsingin vankilassa vuonna 2016. Tuolloin vankia kuulustelemassa ollut poliisi joutui vangin pahoinpitelemäksi. (Härkönen 2016.) Tällaisten tapahtumien estämiseksi olisikin tärkeää, että poliisit perehdytettäisiin käytössä oleviin tiloihin vankilan henkilökunnan toimesta ennen kuulustelujen suorittamista.

4.5 Tutkintavankeuden ja yhteydenpitorajoitusten vaikutus vankiin

Rajoituksilla ja eristyneisyydellä voi olla ei-toivottuja vaikutuksia tutkintavankiin ja tämän vankilan ulkopuoliseen elämään sekä ihmissuhteisiin. Nämä eivät saisi vaarantua tutkintavankeuden aikana, mutta yhteydenpitorajoitukset voivat vaikeuttaa esimerkiksi henkilön raha-, asumis-, ja työasioiden hoitamista. Yhteydenpitorajoitukset vaikuttavat suuresti myös perhesuhteiden ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämistä vankeuden aikana. (Manninen & Soininen, 42.)

4.6 Poliisin ja vankiloiden vuorovaikutuksen toimivuus

Esiin on noussut ongelma, jossa poliisin ja vankilan välinen kommunikointi ei ole ollut toimivaa. Vangin tuullessa vankilaan mukana on vankipassi, johon on liitettyä myös tiedot yhteydenpitorajoituksista. Nämä ohjeet on monesti koettu epäselviksi eikä niistä selviä tarpeeksi tarkasti esimerkiksi yhteydenpitorajoitusten kohteena olevat henkilöt. (Pekkala 2019, 33 & 39.)

Rikosseuraamuslaitoksen mukaan tieto tutkintavangin yhteydenpitorajoitusten poistumisesta ei aina tule ilman viivytystä tutkintavangin säilytyspaikkaan. Näin ei saisi olla, sillä turhat ja ylimitoitettut yhteydenpitorajoitukset loukkaavat tutkintavangin perusoikeuksia. Ongelmana on myös se, että jos tieto yhteydenpitorajoitusten poistumisesta viivästyy, kuluttaa se turhaan vankilan resursseja. (Pekkala 2019, 33–34.)

Vantaan vankilassa tutkintavankeudessa olleen kantelijan mukaan hän ei ollut Vantaan vankilasta kyennyt toteuttamaan ollenkaan tuomioistuimen päätöksen mukaisesti tapahtuvaa valvottua yhteydenpitoa tyttöystävänsä ja lastensa äitiin. Ongelmat ovat koskeneet kirjeitse ja puhelimen välityksellä tapahtuvaa yhteydenpitoa kuten myös valvottuja tapaamisia. Tapauksessa on selvästi ollut vaikeuksia yhteydenpidon järjestämisessä, jonka valvonta on rikosseuraamuslaitoksen mukaan kuulunut poliisin tehtäväksi. Esitutinnan suorittaneen Lapin poliisilaitoksen lausunnon mukaan rikosseuraamuslaitos ei ole kyennyt järjestämään valvottua yhteydenpitoa eikä valvottua tapaamista. Lapin poliisilaitos on kokenut tuomioistuimen päätöksessä ongelmalliseksi koska siinä ovat valvontavelvoitetta koskevat kirjaukset olleet epäselvät ja tämän vuoksi vaikeasti toteutettavissa. (EOAK/7510/2020.)

4.7 Rikosseuraamuslaitoksen henkilökunnan koulutus yhteydenpitorajoitusten turvaamiseksi

Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksella suoritettavaan rikosseuraamusalan tutkinnon koulutusohjelmaan sisältyy turvaamistoimenpiteiden opetusta. Tähän opintokokonaisuuteen on yhtenä osuutena sisällytetty yhteydenpitorajoitusten turvaamiseen liittyvää opetusta. Opetus tapahtuu tällä hetkellä luentomuodossa, mutta ajatuksena olisi jossain vaiheessa siirtää opetusta verkkopohjaiseksi. Opetusta on myös pyrkimys muuttaa enemmän toiminnalliseksi, jotta opetus palvelisi paremmin oppimista. Täydennyskoulutusta ei tällä hetkellä ole tarjolla yhteydenpitorajoitusten turvaamisesta. (Tieto perustuu Rskk:ssa työskentelevän opettajan kanssa käytyyn sähköpostikeskusteluun.)

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön laatima, menettelytapaohje yhteydenpitorajoitusten toteuttamisesta vankiloissa tuli voimaan 1.4.2021 alkaen. Menettelytapaohje pitää sisällään yksityiskohtaisia ohjeita esimerkiksi rajoitevangin asuttamiseen tarkoitetun sellin tuuletusikkunan lukituksesta tai kirjeenvaihdosta. Menettelytapaohjeessa yksilöidään myös, millä edellytyksillä ja minkä

lain perusteella eri toimenpiteitä voidaan suorittaa. Esimerkiksi puheluiden ohjeistuksessa käydään läpi sekä tutkintavankeuslain että pakkokeinolain kohdat, mitkä vaikuttavat puheluiden järjestämiseen. Joiltain osin menettelytapaohje on luonteelta enemmän ohjaava kuin määräävä. (Rikosseuraamuslaitos 2021.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimus toteutetaan Webropol-kyselylomakkeella, joka on lisätty liitteeksi (Liite 3) tähän opinnäytetyöhön. Koska tarkoitus on saada mahdollisimman kattavasti Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen vankiloiden henkilökunta osallistumaan tutkimukseen, olen päätenyt toteuttamaan tutkimuksen sähköpostin välityksellä lähetettäväksi tutkimukseksi. Tämä tapa on myös omiaan kustannusten sekä vastausten jatkokäsittelyyn vaadittavien resurssien kannalta.

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmä tässä tutkimuksessa on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jossa pyritään saamaan vastaukset asetettuihin tutkimusongelmiin ja kysymyksiin. Määrällisessä tutkimuksessa pyritään mittaamaan eri asioita kysymysten perusteella. Ennen tutkimuksen aloitusta onkin varmistuttava siitä, että valittu tutkimusmenetelmä soveltuu tutkittavan asian selvittämiseen. Jo pelkästään tämän takia on tärkeää, että tutkija tuntee tutkittavan asiana sekä siihen vaikuttavat seikat. (Kananen 2015, 65142.)

Kyselyn toteutus tapahtuu internetissä Webropol 3.0 tutkimus- ja tiedonkeruuohjelmaa hyödyntäen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkinta-aineiston kerääminen sekä kerättyjen tietojen käsittely ja analysointi ovat kaikki erillisiä vaiheita. Webropol-järjestelmästä kerätyt tiedot voidaan syöttää suoraan vastauslomakkeilta erilliseen ohjelmaan tietojen analysointia varten. Näin voidaan saada luotua taulukot erillisellä ohjelmalla. (Heikkilä 2015, 120.)

Poliisiammattikorkeakoulussa opinnäytetyötä tehtäessä edellytetään, että opiskelijan, joka käyttää opinnäytetyönsä tiedonkeruuseen Webropol tutkimus- ja tiedonkeruu ohjelmaa, tulee suorittaa menetelmä jatkokurssi 2 – kvantitatiiviset menetelmät, jonka laajuus on 3 op. Kurssi sisältää tietoa kvantitatiivisista tutkimusmenetelmistä, aineiston hankinnasta ja kerätyn aineiston analysoinnista. Webropol tutkimus- ja tiedonkeruuohjelman käyttäminen ja kyselykaavakkeen luonti kuuluivat myös kurssin sisältöön.

Kvantitatiivinen tutkimus edellyttää tarpeeksi suuren otannan, koska se perustuu lukuihin ja prosentteihin. Kerätyjä tuloksia voidaan havainnollistaa esimerkiksi taulukoiden ja kuvioiden perusteella siten, että niiden avulla kyetään tekemään tilastollista päättelyä. Näitä havaintoja hyödyntämällä tulokset pyritään yleistämään tutkittuja havainnontekojoukkoja laajempaan joukkoon. (Heikkilä 2015, 15.)

Kvantitatiivinen tutkimus on rinnastettavissa survey-tutkimukseen, jossa tutkimuksen materiaali kerätään lomakekyselyllä. Tutkimuksen vastausten kerääminen tapahtuu sähköisellä tai paperisella kyselylomakkeella. (Haikansalo & Korander 2022, 20.)

Survey on yleisnimitys ei-kokeelliselle tutkimukselle, jossa kerätään kaikilta osallistujilta tiedot samalla tavalla. Vastaukset saadaan käyttämällä tarkoitusta varten laadittua vakiokaavaketta. Mahdollisuutena on toteuttaa tutkimus joko lomaketutkimuksena tai haastatella tutkimuksen kohteet lomakkeella. Laadittaessa tutkimuksessa käytettävää kyselykaavaketta tulee muistaa, ettei kysymyksiä voi muuttaa kesken kyselyn. Lisäksi olisi hyvä huomioida kysymysten suunnittelussa, että tutkimuksen kannalta olisi tärkeää niiden avautuvan kaikille vastaajille samalla tavalla. 2021,20–21.)

5.2 Kyselyn toteutus

Kun opinnäytetyön aihe varmistui, siitä muodostui keskustelua harjoitteluyksikössä ja muuallakin, missä keskustelua käytiin kokoneiden poliisien kanssa ja pystyin saamaan lisää ideoita kyselyyn liittyen. Aihe herätti hyvin mielenkiintoa ja nosti esille sellaisia ideoita kyselyyn liittyen, mitä ei siinä vaiheessa ollut tutkimukseen sisällytetty. Asiasta keskustelu toi esille havainnon, että aihe kiinnosti useita poliiseja, sillä heillä ei ole vankilan puolelta kokemusta ja asiantuntemusta. Kyselylomakkeen laadintaan kului aikaa enemmän kuin mitä oli alun perin tarkoitus. Kysyttävää on paljon ja eri variaatioita eri asioista paljon, joten kyselyn muoto hioutui siten, että vastaaja voi jättää hänelle kuulumattomat asiat välistä. Tähän ratkaisuun tutkimuksessa on päädytty jo pelkästään sen takia, ettei kysymysten määrä pelottasi liikaa vastaajia. Toisekseen aihealue on laaja, eikä läheskään kukaan työskentele kaikkien kyselyssä olevien tehtävien parissa. Joten kattavan vastaajamäärän saavuttamiseksi ratkaisun koettiin tukevan tutkimusta.

Kyselylomakkeen rakenteessa esitetään väittämiä, joihin vastausvaihtoehtoja on 5 kappaletta (1. Täysin samaa mieltä, 2. Jokseenkin samaa mieltä, 3. Jokseenkin eri mieltä, 4. Täysin eri mieltä, 5. En tiedä/ En osaa sanoa.). Kantaa ottaviksi vastaus vaihtoehdoiksi valikoitui neljä vaihtoehtoa. Jättämällä tarkoituksella viides vaihtoehto, en samaa enkä eri mieltä, pois vaihtoehdoista, joutuivat vastaajat ehkä enemmän miettimään ja ottamaan kantaa vastauksessaan. Monivalintakysymysten lisäksi jokaisen erillisen aihealueen lopuksi oli vapaan sanan osion kyseisestä aiheesta, jotta saisin lisää materiaalia tutkimukseen.

Kyselylomakkeeseen tuli opinnäytetyöseminaarista hyviä huomioita ja ohjeita, jotka auttoivat muodostamaan kyselylomaketta selkeämmäksi ja yleisilmeeltään paremmaksi. Lopuksi ennen kyselykaavakkeen lähettämistä hyödynsin kahden kokeneen rikosseuraamusalan ammattilaisen ammattitaitoa kyselykaavakkeen tarkistamisessa sekä viimeisten korjausten teossa. Näin toimimalla on tarkoitus saada epäkohdat karsittua pois sekä lisättyä mahdolliset puuttuvat asiat kuten nytkin kävi ja kyselylomake täydentyi nykyiseen muotoonsa.

Kyselykaavakkeesta tulleen erillisen sanallisen palautteen perusteella kyselykaavake oli kattava ja siinä oli huomioitu hyvin eri alueet, mitkä vaikuttavat yhteydenpitorajoitusvankien toimintoihin. Jälkikäteen ajateltuna tutkimukseen olisin voinut lisätä joitain kysymyksiä. Puuttuvien kysymyksien aiheet olisivat voineet olla esimerkiksi:

- Kohdennetaanko yhteydenpitorajoituksia omaavien vankien kanssa työskentely tietyille henkilöille?
- Onko vastaaja tutustunut rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön menettelytapaohjeeseen yhteydenpitorajoitusten toteuttamisesta vankiloissa?

5.3 Tutkimukseen osallistujat

Tutkimus kohdistui Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueen neljään vankilaan (Mikkelin, Kuopion, Oulun ja Pyhäselän vankila) sekä alueen arviointikeskuksiin. Rikosseuraamuslaitoksen verkosivujen mukaan kyseisissä laitoksissa henkilökunnan määrä on yhteensä noin 285. Kaikki henkilökunnasta ei työskentele toimenkuvansa puolesta yhteydenpitorajoituksia omaavien vankien kanssa. Kyselyni saatekirjeessä pyydettiin vastauksia henkilöitä, jotka ovat toimenkuvassaan tavalla tai toisella tekemisissä rajoitusvankien tai heidän asioidensa kanssa.

On vaikea arvioida, kuinka suuri osuus kaikista työntekijöistä on tekemisissä rajoitusvankien kanssa. Varsinkin valvontahenkilökunnasta enemmistö kuuluu rajoitusvankien kanssa työskentelevään henkilökuntaan. On huomioitava ketkä heistä otaksuvat työskentelevänsä rajoitusvankien kanssa.

5.4 Vastausten kertyminen

Kyselypohjan aukesi 8.2.2022 vastattavaksi ja aluksi vastauksia tulikin hyvin, mutta vastaustahti hiipui muutamassa päivässä. Vastausten kertymistä havainnoimalla selvisi, ettei yhdestä vankilasta ollut tullut yhtään vastausta. Olin yhteydessä kyseisen vankilan johtajaan, jonka kanssa kävimme hyvän keskustelun aiheesta ja hän jakoi viestini eteenpäin kaikille työntekijöille.

Kyselyyn osallistumisesta muistuttava viesti meni vankiloihin 16.2.2022. Viestin alussa kiitettiin tutkimukseen jo vastanneita osallistumisesta. Muistutusviesti auttoi omalta osaltaan lisää vauhtia vastausten kertymiseen. 18.2.2022 tein uudelleen yhteydenoton tähän yhteen hiljaisempaan vankilaan, koska sieltä oli tullut huomattavasti vähemmän vastauksia muihin yksiköihin verrattuna. Kaikkiin vankiloihin meni vielä yksi muistutusviesti 21.2.2022. Loppukiri -otsikolla laitoin kootusti viestin, jonka kaikki tutkimukseen osallistuvat yksiköt saivat 23.2.2022. Nämä kaikki muistutusviestit näyttivät vaikuttavan vastausaktiivisuuteen, mutta jo parissa päivässä aktiivisuus aina hiipui.

Kysely loppui 24.2.2022 ja koska vastauksia oli tullut kohtuullinen määrä, ei vastausajan jatkamiselle ollut tässä tilanteessa tarvetta. Vastausaikaa lisäämällä olisi voinut tavoittaa muutamia mahdollisia lomalla olleita virkamiehiä mutta muuten vaikutti siltä, että kaikki, jotka aikoivat vastata kyselyyn, olivat sen jo tehneet. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastasi 54 virkamiestä.

Vastauksia kertyi eniten Kuopion vankilasta ja koenkin siellä vastausaktiivisuuteen vaikuttaneen sen, että itse työskentelen siellä vartijana. Muista vankiloista kertyi vastauksia tasaisesti, kuten myös alueen arviointikeskuksesta. Vartijat nousivat suurimmaksi vastaaja-ammattiryhmäksi, mikä selittyy tehtävänkuvauksen ja vartijoiden suhteellisella määrällä muihin työntekijä ryhmiin verrattuna.

Vastausten jakautuminen siten, että vanginvartijoilta vastauksia oli yli puolet ja esimiestehtävissä olevien vastauksia yli neljännes, kuvastaa hyvin keskinäistä rakennetta. Laitosten välillä eri tehtävissä toimivien vastausaktiivisuudessa oli suuriakin eroja. Noin 17 prosenttia vastaajista oli muuta kuin valvonta henkilöstöä. Toimipaikka muu käsittää tutkimuksen vastaajaryhmässä esimerkiksi alueen arviointikeskuksen yksiköt.

5.5 Aineiston analyysi

Analysoinnin aluksi tarkastin kaikki vastauslomakkeet yksitellen ja varmistin ettei niissä ole tyhjiä tai asiattomia vastauksia sisältäviä lomakkeita. Myös kaksoiskappaleiden varalta tapahtui tarkastelua, koska ne voisivat vääristää tutkimuksen tuloksia. Tämän jälkeen vastauksien kokonaisuksiin suoritettiin tarkkailua. Tarkoituksena oli havaita, jos esimerkiksi jossain tietyssä kysymyksessä on aina vastauksen en tiedä: Tällöin kyseessä voisi olla kysymyksen huono asettelu tai muotoilu eikä sitä voida pitää laadullisesti hyvänä. Tällaiseksi aihealueeksi osoittautui mielentilatutkimuksen toteutukseen keskittyneet kysymykset.

Aineistossa oli odotetusti vastauksissa aukkoja eri aiheiden kohdalla. Tähän yksinkertainen selitys on se, että tutkimukseen osallistui virkamiehiä, joiden työtehtävät eivät keskenään ole yhteneväiset. Kahden vanginvartijan vastaamatta jättämät kohdat voivat vaihdella paljon jo siitä syystä, että toinen työskentelee pelkästään asuinosaastolla, kun toinen pelkästään saatto- ja kuljetustehtävissä. On paljon virkamiehiä, joiden toimenkuva on laaja ja se näkyikin vastausten laatuna. Sama vastaaja on kyennyt vastaamaan melkein kaikkiin kysymyksiin tutkimuksessa. Vertailuna voidaan katsoa esimerkiksi arviointikeskuksen tehtäviin joihin tutkintavangin päivittäiset toiminnot eivät vaikuta lainkaan. Ottaen huomioon Arke:n tehtävänkuvat on heiltä tutkimukseen odotettu vastauksia pääasiassa vankien sijoitteluun ja viranomaisyhteistyöhön liittyen. Näiden asioiden vuoksi tutkimuksessa vajaan kyselylomakkeet vaikuttivat tutkimuksiin niiltä osin kuin ne oli täytetty.

Materiaali tuotiin ulos useammassa eri vertailtavalla analysoituna, jotta eri työtehtävien ja eri laitosten välisiä vastaus eroavaisuuksia pystyisi tarkastelemaan. Kysymyslomakkeen tuottamaa vastausmateriaalia muodostui analysoitavaksi Pdf muodossa 105 sivua ja Excel muodossa sitä oli jonkun verran enemmän. Kerätyn aineiston saa ulos useammassa eri muodossa ja analysointi tarkoituksessa käytössä oli Excel ohjelma, koska se on entuudestaan tutuin työskentelyalusta toisin kuin esimerkiksi SPSS. Excelillä eri kysymysten tulokset saa helppolukuisempaan muotoon taulukoiksi tai kaavioiksi. Prosentuaalisten jakautumien vertailu on Excel taulukoilla helppoa ja selkeää.

Kerättyä materiaalia analysoidessa tarkkailu keskittyi vastauksien prosentuaalista jakautumista monivalintakysymysten vastausten välillä. Tulosten analysoinnin apuna oli prosentuaalisia taulukoita sekä diagrammeja materiaalin selkeyttämiseksi. Näin pystyi hahmottamaan monivalintakysymysten jakauman selkeämmin. Joitain kaavioita on lisätty myös tutkimuksen tuloksia selvittävään 7. lukuun.

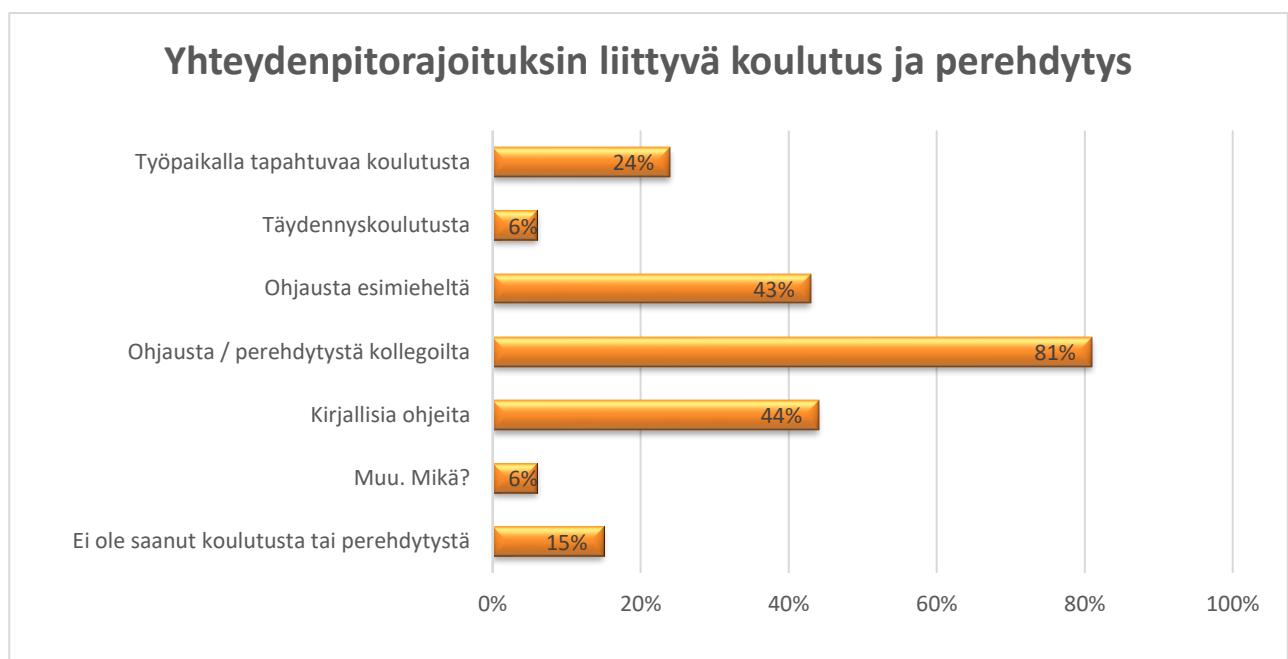
Vastauksia analysoitaessa suoritettiin tarkkailua myös tiettyjen muuttujien välillä. Vastajien välisinä muuttujina käytettiin yksikköä yksikö sekä missä toimenkuvia hän toimii. Analyysissä kohdistettiin vertailua myös vastaajaryhmien sekä laitosten välillä. Vertailua tehtiin, esimerkiksi miten tietyn kysymyksen vastaukset jakoutuivat eri laitosten esimiesten välillä. Vertailua kohdistui myös laitoksen tulosten keskinäisen kuten myös kokotutkimuksen yhteisiin tuloksiin. Tämän tarkoitus oli pyrkiä havaitsemaan eroavaisuuksia tuloksissa eri laitosten ja toimenkuvien välillä. Tarkkailtaessa miten vastausmäärät jakoutuivat eri toimenkuvien ja eri laitosten välillä, muodostui käsitys, etteivät ne kokonaisuudessaan jakautuvan lähellekään samassa suhteessa todellisten henkilömäärien kanssa.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselyyn osallistuneiden vastausten perusteella on tutkimuksen sisältö jaettu seuraaviin pää aiheisiin: henkilökunnan perehtyneisyys ja koulutus, vankien sijoittelu, asunto-osasto ja vapaa-ajan toiminnot, yhteydenpito vankilan ulkopuolelle, kuljetus ja saattotehtävät, viranomaisyhteistyö ja tiedon kulkeminen, yleiset havainnot vankiloiden kyvystä turvata yhteydenpitorajoitukset sekä yhteenveto tutkimuksen pohjalta. Lisäksi joihinkin kohtiin on lisätty alaotsikoita, jotta asiayhteyksiä on saatu paremmin nostettua esille. Tässä kappaleessa esille tulevat asiat ovat peräisin kyselytutkimuksen monivalintakysymyksistä ja sanallisista vastauksista.

6.1 Henkilökunnan perehtyneisyys ja koulutus

Lähtökohtaisesti vankiloiden henkilökunta ei ole saanut tutkimuksen mukaan varsinaista koulutusta tutkintavankien yhteydenpitorajoitusten turvaamiseksi vaan suurin painoarvo on kollegoiden aktiivisuudella tiedon jakamisella. Kirjallisia ohjeita sekä ohjausta esimiehiltä on saaneet vajaa puolet vastaajista. Huolestuttavinta on mielestäni se, miten vähän varsinaista koulutusta aiheesta on annettu henkilökunnalle. Lisäksi osa vastaajista ei ole saanut minkäänlaista perehdytystä tai koulutusta asian suhteen. Sanallisten vastausten perusteella koettiin, että etenkin uudet ja määräaikaiset työntekijät eivät ole saaneet riittävää perehdytystä yhteydenpitorajoituksiin.

Kaavio 1: Vastausten jakautuminen henkilökunnan koulutuksesta ja perehdytyksestä yhteydenpitorajoitusten toteuttamiseksi.

Yllä olevasta taulukosta käy ilmi minkä tyylistä koulutusta ja ohjausta henkilökunta on saanut yhteydenpitorajoituksiin liittyen. Muuksi koulutukseksi on mainittu esimerkiksi yhteistyöpalaverit muiden viranomaisten kanssa.

6.2 Vankisijoittelu

Samassa rikoskokonaisuudessa olevat tutkintavangit, joilla on yhteydenpitorajoituksia, pyritään sijoittamaan lpra:n eri laitoksiin. Vastausten perusteella, tilanteen vaatiessa on vankiloiden pääasiallisesti mahdollista turvata kahden samaan rikoskokonaisuuteen kuuluvan tutkintavangin yhteydenpitorajoitukset, heidän ollessa sijoitettuna samaan laitokseen. Lähtökohtaisesti heidät kuitenkin pyritään sijoittamaan eri laitoksiin. Kun kyseessä on isompia rikoskokonaisuuksia, voidaan kokea tarpeelliseksi sijoittaa tutkintavangit ympäri suomea yhteydenpitorajoitusten toteutumiseksi.

6.2.1 Yhteistyö laitossijoittelussa

Uusien yhteydenpitorajoituksia omaavien vankien sijoittelussa pyritään olemaan yhteydessä tutkinnanjohtajaan, jotta kyetään varmistamaan laitossijoittelussa yhteydenpitorajoitusten toteutuminen sekä kyseisen laitoksen soveltuminen tarkoitukseen. Kun tulee tarve sijoittaa yhteydenpitorajoituksia omaava, tutkintavangi on vankilalla siirron vastuu ja vankila on asiasta yhteydessä tutkinnanjohtajaan. Arke tekee asiasta sijoituspäätöksen, jos vastaanottava laitos on kykenevä ottamaan vangin vastaan ja sijoittamaan sen vaadittaviin oloihin.

Tutkimuksessa on korostunut tutkinnanjohtajan aktiivisuuden merkitys uuden rajoitusvangin tullessa vankilaan. Toiminnan sujuvuuden kannalta olisi hyvä, jos tutkinnanjohtaja olisi yhteydessä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa vankilan sekä Arke:n suuntaan. Näin kyettäisiin varmistamaan vangin saapuessa, että yhteydenpitorajoitukset kyetään turvaamaan. Sanallisten vastausten mukaan, huonoimmassa tapauksessa vankila saa tietää tutkintavangin yhteydenpitorajoituksista poliisipartion tuodessa tätä vankilaan. Jatkumona tähän, partio sanoo tuovansa kohta toisen samaan juttuun liittyvän tutkintavangin, jolla on myös yhteydenpitorajoitukset. Samassa yhteydessä käy ilmi, että optimitalanteessa kun tutkinnanjohtaja on ollut yhteydessä vankilaan ja Arke:n ennakoon, samassa jutussa olevat tutkintavangit toimitetaan suoraan sijoituslaitoksiin eivätkä he tule ensin yhteen laitokseen, josta heidät sijoitellaan muihin laitoksiin.

Vastauksista käy myös ilmi, että sijoituspäätöksissä näyttelee omaa osaansa myös vankiloiden resurssit. Yhteydenpitorajoituksia omaavia tutkintavankeja ei voida sijoittaa joka osastolle vaan joka vankilassa on tietyt osastot, minne heidät asutetaan. Näiden osastojen käyttöaste on siis omiaan vaikuttamaan, mitä sijoituspaikkoja on käytettävissä, kun arvioidaan mahdollisia sijoituskohteita heille.

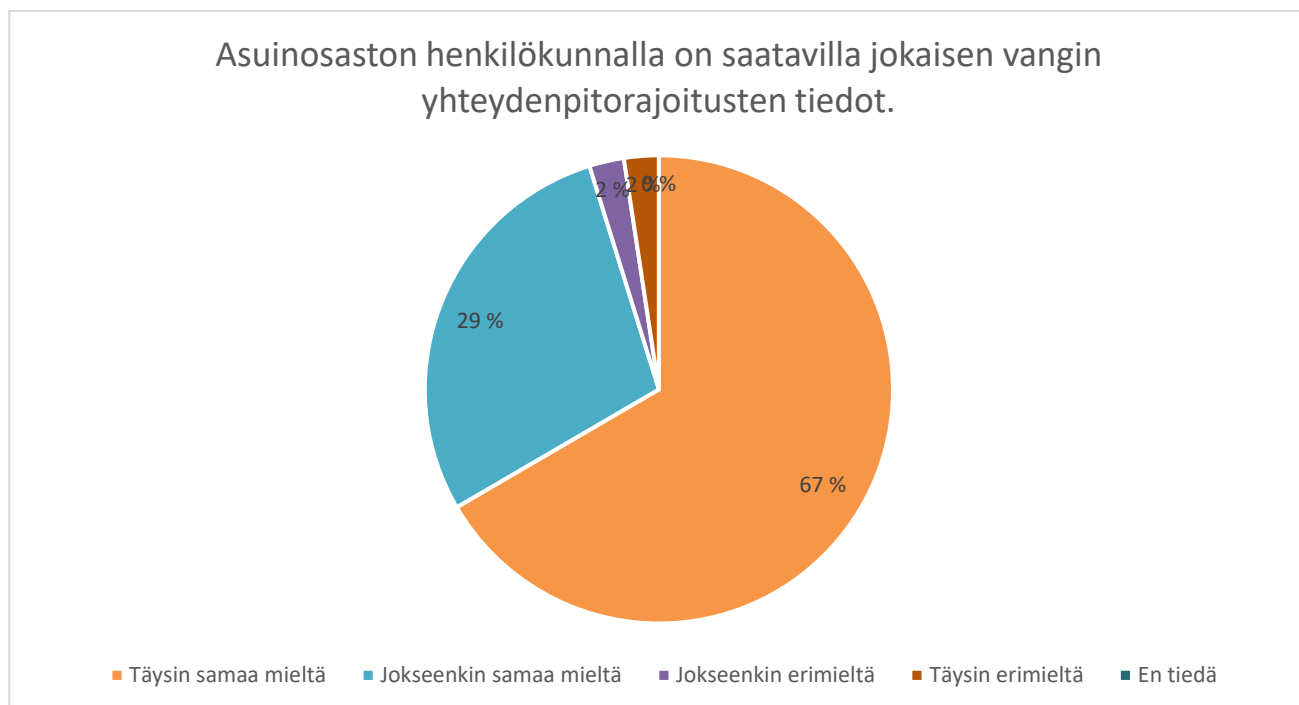
6.2.2 Vankilan sisäinen sijoittelu

Vastauksista tulee hyvin selville, ettei rajoitusvankeja lähtökohtaisesti sijoiteta IPRA alueella normaaleille selliosastoille vaan heidät sijoitetaan osastoille, joissa kyetään paremmin turvaamaan yhteydenpitorajoitukset. Vaikka kaksi samassa rikoskokonaisuudessa mukana olevaa tutkintavankia, joilla on yhteydenpitorajoitukset, sijoitettaisiin samaan laitokseen ei heitä lähtökohtaisesti sijoiteta samalle osastolle. Näissäkin tapauksissa pyrkivät vankilat neuvottelemaan asiasta tutkinnanjohtajan kanssa.

6.3 Asunto-osasto ja vapaa-ajan toiminnot

Asuinosastojen henkilökunnalla kuten myös muita toimintoja suorittavalla henkilökunnalla on saatavilla tiedot jokaista vankia koskevat yhteydenpitorajoituksia koskevat tiedot (Kaavio 2). Asuinosaston henkilökunta vaikuttaa kyselyn perusteella olevan perehtyneempi vankeja koskeviin tietoihin kuin esimerkiksi terveydenhoitohenkilökunta.

Vastauksista käy selville, että henkilökunnalla pitäisi olla tieto kutakin tutkintavankia koskevista yhteydenpitoajoituksista. Kuitenkin yhteydenpitorajoitusten sisältöä eivät kaikki tiedä. Valvontahenkilökunnalla on yleensä tiedossa, kun tutkintavangilla on yhteydenpitorajoitukset. Osa vankilan henkilökunnasta vaikuttaa tietävän ainoastaan, että vangilla on yhteydenpitorajoitukset. Heillä ei ole tarkempaa tietoa yhteydenpitorajoitusten sisällöstä.

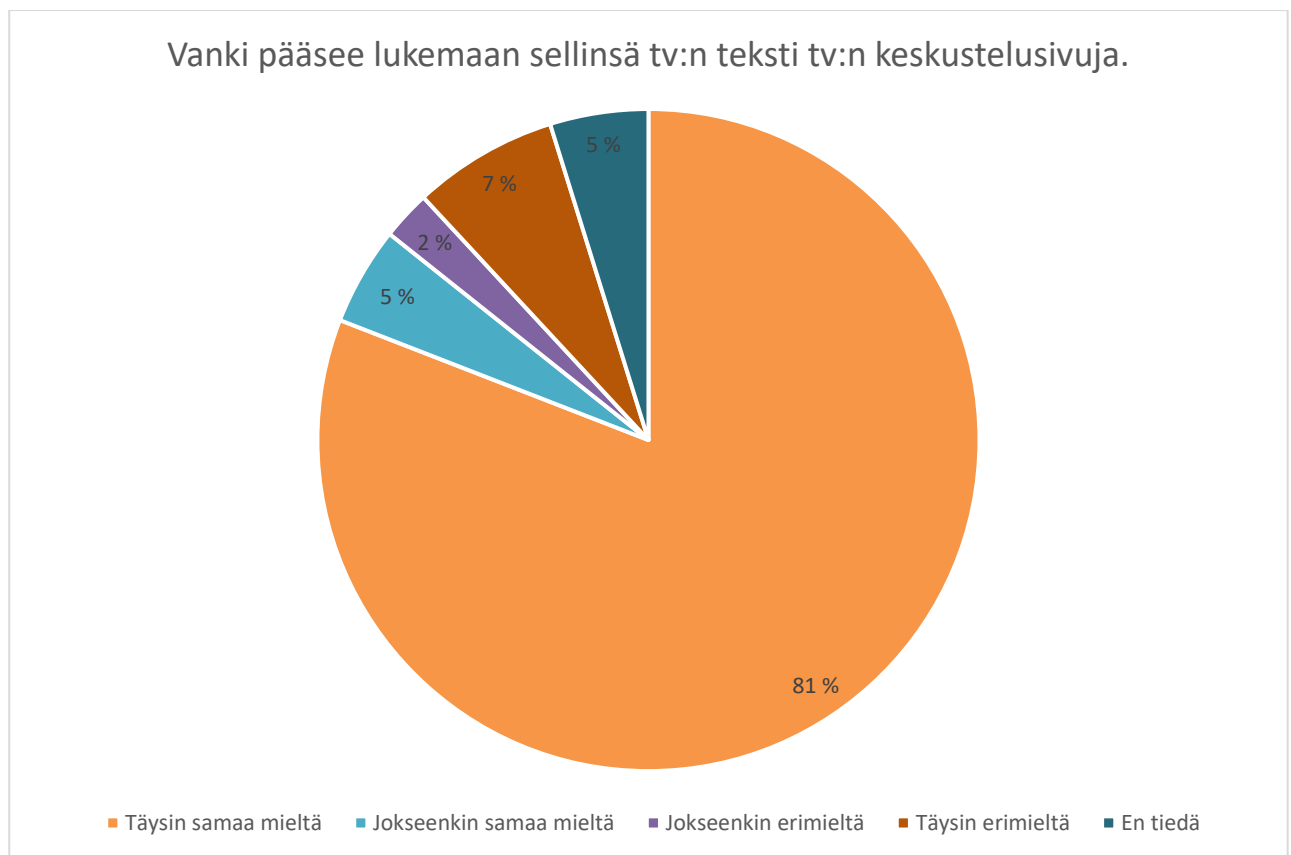

Kaavi 2: Vastausten jakauma asuinosastolla olevista yhteydenpitorajoitusten tiedoista.

6.3.1 Vankilan rakenteellinen toteutus ja tilat

Tutkimuksessa saatujen vastausten perusteella vankilat eivät välttämättä vastaa rakenteellisesti yhteydenpitorajoitusten toteuttamisen vaatimia kriteerejä. Rakenteet eivät esimerkiksi eristä ääntä tarpeeksi, joten vangit kykenevät kommunikoimaan muiden vankien kanssa huutelemalla rakenteiden läpi. Lisäksi osassa vankiloista vangit voivat itse avata sellien tuuletusikkunoita ja kommunikoida niiden kautta muiden vankien kanssa myös toisille osastoille ja ulkoilupihoille. Osassa vankiloista yhteydenpitorajoituksia omaavat tutkintavangit eivät itse pysty avaamaan tuuletusikkunoita vaan tarvittaessa ne avataan henkilökunnan toimesta.

Lähes poikkeuksetta vangeilla on sellissään käytössä televisio, jolla on mahdollista päästä lukemaan teksti-tv:tä. Onkin yleisesti tiedossa, että tiettyjen teksti-tv:n keskustelupalstojen kautta laiteaan paljon viestejä vankilaan, joten vanki kykenee ottamaan vastaan viestejä tätä kautta.

Kaavio 3: Vastausten jakauma teksti-tv:n käytöstä.

Osastojen, sellien ja eri toimintatilojen sijainnit ovat jo usein sellaiset, etteivät ne mahdollista kestävästä yhteydenpitorajoitusten turvaamista. Ulkoilupihat sijaitsevat vankiloissa lähellä asuinosastoja ja

niille näkee joidenkin osastojen ikkunoista. Tilanne vaihtelee vankiloittain ja myös vankiloiden sisällä. Toisilta ulkoilupihoilta on hankalampi kommunikoida osastoille ja toisille ulkoilupihoille kuin toisilta.

6.3.2 Asuminen ja osaston yhteiset tilat

Asuttaminen osastoille tapahtuu vastausten perusteella lähes poikkeuksetta yhden hengen sellihin. Myös kulkeminen eri toimintoihin kyetään yleensä ottaen toteuttamaan ilman kontaktia muihin vankeihin. Asuinosaalla olevia yhteisiä tiloja kuten keittiö ja saunatiloja yhteydenpitorajoituksia omaavat tutkintavangit käyttävät yleensä yksi kerrallaan. Vastausten perusteella on kuitenkin havaittavissa, ettei tiloja tarkasteta, kun niitä käyttävä vanki vaihtuu. Lisäksi on havaittavissa, ettei toiminnan valvonta ole aina aktiivista, vaan vanki lasketaan esimerkiksi keittiölle ja odotetaan että hän tulee sieltä pois.

Osassa laitoksista osastolla on putsari joko samalta tai toiselta osastolta. Tämä putsari osallistuu joillain osastoilla myös ruuan jakoon. Putsarit eivät ole muiden vankien kanssa tekemisissä ilman välitöntä valvontaa, vaan kaikki tapahtuu valvontahenkilökunnan läsnä ollessa. Sanallisten vastausten perusteella näiden putsareiden käyttö on aiheuttanut joskus sen, etteivät yhteydenpitorajoitukset ole toimineet ja jutun sotkeminen on näin onnistunut. Toisissa laitoksissa osastohenkilökunta jakaa ruuan ja muutenkaan putsari ei pääse tekemisiin osaston vankien kanssa.

6.3.3 Vapaa-ajan toiminnot ja ulkoilut

Toiminnot mihin rajoitusvanki voivat osallistua vaihtelee laitosten välillä. Toisissa vankiloissa he pääsevät osallistumaan ainoastaan lain edellyttämään ulkoiluun. Toisissa laitoksissa he pääsevät käymään esimerkiksi liikuntasalissa ja kirjastossa. Rajoitusvankien siirtyessä osastolta toimintoihin pyritään kaikissa vankiloissa varmistamaan, etteivät he ole siirtymisen yhteydessä muihin vankeihin

Ulkoilupihojen kuten muidenkin toimintatilojen, joita rajoitusvangit käyttävät päivittämistoimintojensa aikaan, tarkastamisessa on vastausten perusteella vaihtelevasti puutteita. Ulkoilupihoja tarkastetaan kaikista aktiivisimmin mutta niitäkään ei läheskään aina. Esimerkiksi kuntosalien tarkastaminen ennen käyttöä tai sen jälkeen on todella vähäistä. Sanallisissa vastauksissa on myös kerrottu, ettei tiloja kyetä tarkastamaan käyttäjien välillä. Vastaaja ei kuitenkaan kerro tarkemmin onko kyse esimerkiksi resursseista vai mistä.

Vankien ollessa toiminnoissa ei heidän valvontansa ole jatkuvaa ja joissain tilanteissa se tapahtuu valvontakameroiden välityksellä. Ulkoilun valvonta tapahtuu valvontahenkilökunnan toimesta. Val-

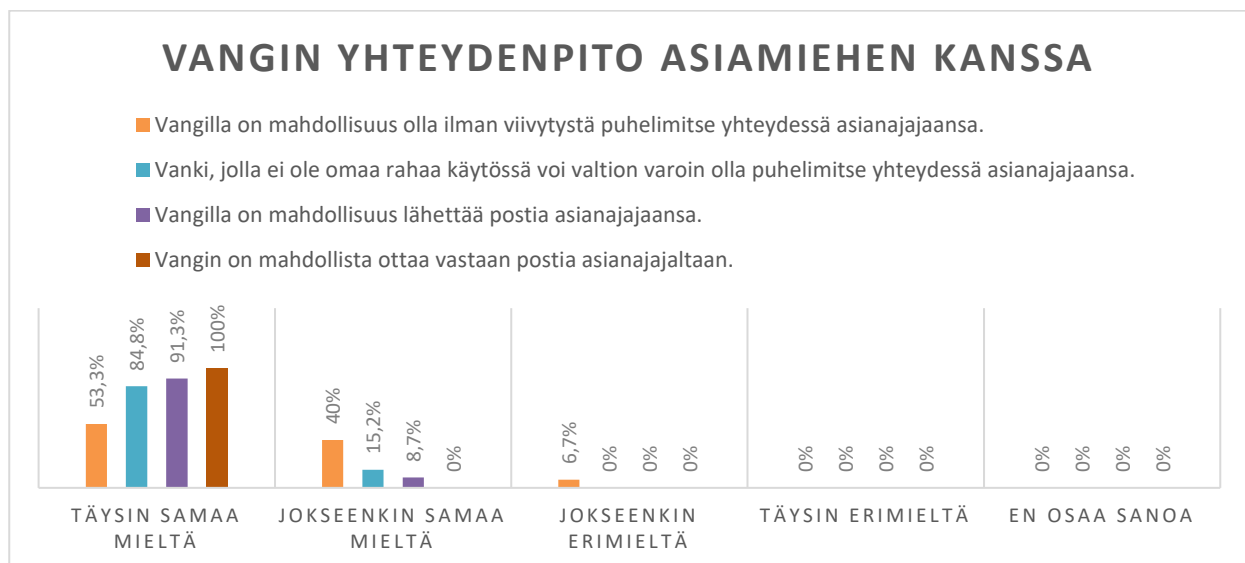
vonta ei kuitenkaan aina tapahdu ulkoilutilan välittömästä läheisyydestä vaan esimerkiksi valvomosta. Valvomon hoitaa tällöin ulkoilujen valvonnan muiden tehtävien ohessa, joten valvonta ei ole tällöin jatkuvaa. Joitakin tiloja kuten kirjastoa on mahdotonta täysin tarkistaa ennen sen käyttöä. Tällaisessa tilassa vangilla on vastausten perusteella kuitenkin jatkuva valvonta, jolla pyritään varmistamaan yhteydenpitorajoitusten toteutuminen.

6.4 Yhteydenpito vankilan ulkopuolelle

Vastausten perusteella puhelimitse tapahtuva yhteydenpito kyetään estämään muihin kuin sallittujen henkilöiden puhelinnumeroihin. Kuitenkin valvontahenkilökunnalla ei ole keinoja varmistua puhelimen toisessa päässä olevan henkilön henkilöllisyydestä. Sanallisissa vastauksissa on kerrottu, että poliisi järjestää valvotut puhelut ryhmäpuhelun, jonka poliisi itse valvoo. Yhteydenpitoa luvallisiin henkilöihin järjestetään vankiloista jonkun verran myös videopuheluiden muodossa.

Rajoitusvangille saapuva kirjeposti sekä sähköposti pidätetään, niiltä osin joihin vanki ei saa olla yhteydessä. Rajoitusten lieventyessä tai poistuessa posti toimitetaan vangille. Esitutkintaviranomaisille vangille saapuvaa tai häneltä lähtevää postia ei aina toimiteta vaan esitutkintaviranomainen ilmoittaa, kun näin toimitaan. Vangeilla ei ole mahdollista lähettää sähköpostia vankilasta, mutta heidän on mahdollista ottaa vastaan sähköpostia vankisähköpostin kautta.

Vankilassa rajoitusvangin on yleensä ottaen mahdollista ottaa vastaan tapaajia, joihin hän saa yhteydenpitorajoitusten puitteissa olla yhteydessä. Näitä tapaamisia on mahdollisuus järjestää joko valvotusti tai myös ilman valvontaa perhetapaamistiloissa. Asiamiehen on myös mahdollista tulla tapaamaan asiakastaan vankilalla, jolloin tapaaminen järjestetään ilman valvontaa.

Kaavio 4: Kaavio rajoitusvangin yhteydenpidosta asiamieheen.

Rajoitusvangilla yhteydenpito (Kaavio 5) asiamieheensä puhelimitse on yleensä ottaen mahdollista ilman viivytystä. Tilanteissa, joissa rajoitusvangilla ei ole omaa rahaa käytössä, voi hän olla yhteydessä asiamieheensä vankilan kustannuksella. Rajoitusvanki kykenee olemaan myös kirjepostin välityksellä yhteydessä asiamieheensä niin lähettämällä kuin myös vastaanottamalla postia. Sähköpostin osalta vaikuttaa olevan samalla lailla kuin muidenkin henkilöiden kanssa, ettei lähettämään pysty vaan ainoastaan vastaanottamaan. Kyselyn perusteella varattoman on mahdollista lähettää postia asiamiehelleen myös vankilan varoin.

6.5 Kuljetus ja saattotehtävät

Saattokuljetuksia hoitavalla henkilökunnalla tuntuisi vastausten perusteella olevan hyvin tiedossa vankeja koskevat yhteydenpitorajoitukset ja niiden sisältö. Eroavaisuuksia näyttäisi kuitenkin olevan riippuen siitä mikä kuljetus on kyseessä. Rajoitevangit pyritään selvästi pitämään myös kuljetusten aikana erillään muista vangeista. Sanallisten vastausten perusteella kuljetuksesta vastaava henkilökunta on tarvittaessa yhteydessä tutkinnanjohtajaan, esimerkiksi silloin kun kuljetuksessa on muitakin vankeja ja uusi yhteydenpitorajoituksilla oleva tutkintavanki pitää ottaa kuljetuksen mukaan matkalta.

Koska rajoitusvanki ei yleensä voi olla kontaktissa muihin vankeihin, kokevat vastaajat rajoitusvankien kuljetuksien vaativan joitain lisätoimenpiteitä verrattuna muiden vankien kuljetuksiin. Vastauksista käy lisäksi ilmi, että rajoitevangit pääsevät kommunikoimaan ainakin jossakin määrin ulkopuolisten kanssa kuljetuksen aikana.

6.5.1 Saattokuljetukset

Vankilan ulkopuolisessa terveydenhuollossa käytäessä vangilla on jatkuva valvonta. Yli puolet vastaajista kertoo, että valvonta tapahtuu yleensä yhdellä vartijalla. Avoimissa vastauksissa jopa kerrottiin, että joissakin tapauksissa on talon johdon ja vuorosunnittelun puolelta kohdistunut painetta käyttää esimerkiksi kärjäkuljetuksilla ainoastaan yhtä vartijaa. Samantyyppistä huolta sekä resurssien riittämättömyyttä ja väärin kohdentamista on havaittavissa myös muiden kuljetus- ja saattotehtävien kohdalla.

6.5.2 Vankivaunu ja linja-auto

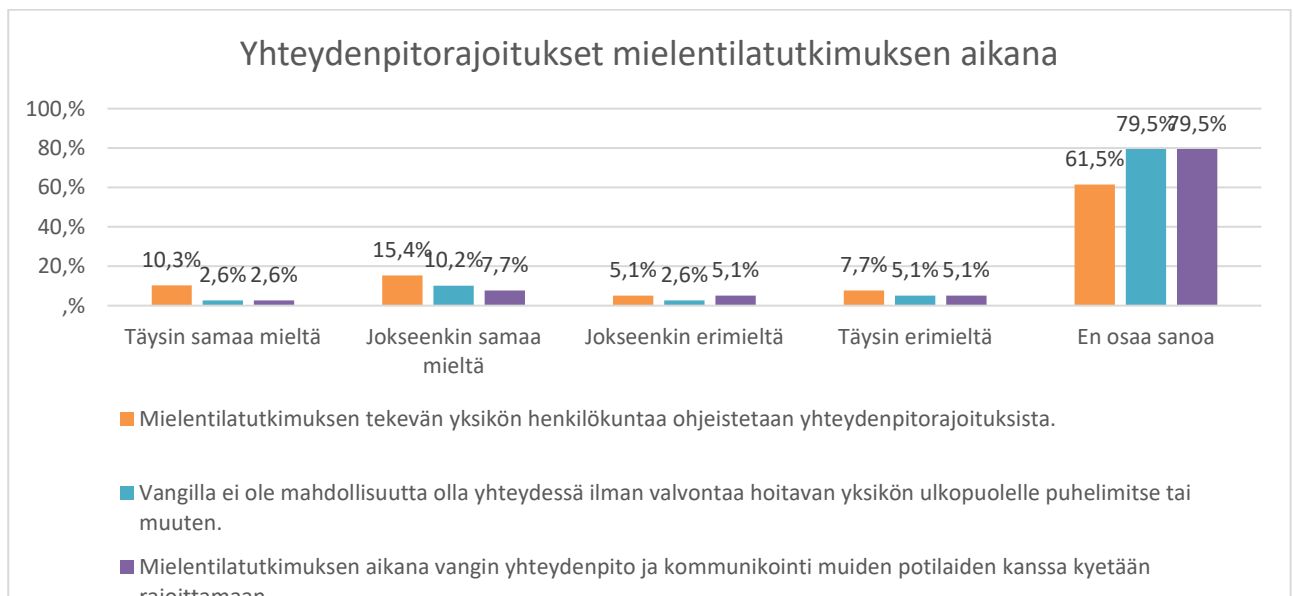
Vastaajat kokevat vankivaunu ja linja-auton henkilökunnan olevan tietoisia rajoitevankien yhteydenpitorajoituksista ja niiden sisällöstä. Vankivaunussa ja linja-autossa ei rajoitusvankit matkusta lähtökohtaisesti vastausten perusteella samassa tilassa muiden vankien kanssa. Kuitenkin vastauksista ilmenee, että vangit kykenisivät silti kommunikoimaan kuljetuksen aikana. Sanallisten vastausten mukaan tilanteissa, joissa rajoitevanki joudutaan sijoittamaan samaan tilaan toisen vangin kanssa

kuljetuksen ajaksi, on kuljetuksesta vastaava henkilökunta yhteydessä tutkinnanjohtajaan. Näiden yhteydenottojen tarkoitus on vastausten mukaan selvittää minkä vangin kanssa samassa tilassa rajoitevangin voisi sijoittaa matkan ajaksi.

6.5.3 Vankilan ulkopuoleinen terveydenhuolto ja mielentilatutkimukset

Kyselyyn vastanneiden mukaan vankilan ulkopuolisen terveydenhuollon käynneillä rajoitusvangilla on yleensä ottaen aina jatkuva valvonta. Kuitenkin kyselyyn mukaan terveydenhuollon saattotehtäviä suoritetaan harvoin vähintään kahdella vartijalla. Sanallisen vastauksen mukaan tehtäviin liittyen käytetään tilannekohtaista harkintaa saattovartioiden vaatimista resursseista.

Rajoitusvangin vaatiessa sairaalan osastolla tapahtuvaa hoitoa, on osaston henkilökunnalle yleensä annettu tarpeelliseksi katsottua ohjeistusta tilanteeseen liittyen. Tästä huolimatta vastaajat ovat kokeneet, että rajoitusvangin kommunikointi muiden potilaiden kanssa kyetään estämään vain osittain.

Kaavio 5: Vastausten jakautuminen mielentilassa tapahtuvan yhteydenpitorajoitusten toteutumisen aikana.

Rajoitusvangin yhteydenpitorajoitusten turvaamisesta mielentilatutkimuksen aikana näyttäisi olevan tietämyksessä suuria puutteita (Kaavio 5), joka näkyi vastausten painottumisena en osaa sanoa kohtaan. Tämän vuoksi käsittelen ainoastaan sanallisesti tulleita vastauksia mielentilatutkimuksen aikaiseen yhteydenpidon rajoitusten turvaamiseen liittyen. Sanallisissa vastauksissa on nostettu esille epäily yhteydenpitorajoitusten toteutumisesta rajoitusvangin ollessa mielentilatutkimuksen tai vankisairaalassa tapahtuvien hoitajaksojen aikana. Vastaukset nostavat epäilyn, että rajoitusvangit

olisivat olleet osastoilla yhteydessä muiden osaston vankien ja potilaiden kanssa. Samalla on herännyt epäily, että rajoitusvangit olisivat päässeet normaalisti soittamaan puhelimella, vaikka yhteydenpitorajoitukset ovat olleet voimassa.

6.6 Viranomaisyhteistyö ja tiedon kulkeminen

Vastausten perusteella esitutkintaviranomaisen puolelta tulevaa, ennen rajoitusvangin vankilaan saapumista tapahtuvaa ennakoivaa yhteydenottoina tapahtuu vaihtelevasti ja se vaihtelee suuresti laitosten sekä tutkinnanjohtajien välillä. Sanallisista vastauksista käy kuitenkin ilmi, että tilanteeseen on tullut parannusta. Puutteita yhteydenpitorajoitusten ohjeistuksissa on usein ja vastanneiden mukaan vankilalle tulleista ohjeista tai vankipassista ei käy selkeästi selville tutkinnanjohtaja, tämän yhteystiedot tai sijaisen tietoja.

Tieto rangaistusvangin yhteydenpitorajoituksista tulee yleensä vangin saapuessa vankilaan. Kuitenkin vastausten mukaan yhteydenpitorajoitusten tiedoissa on usein puutteita mikä vaikeuttaa niiden toteutumista. Sanallisissa vastauksissa nostetaan esille kirjattujen yhteydenpitorajoitusten tulkinvaraisuus, jonka takia vankilalta joudutaan olemaan yhteydessä tutkinnanjohtajaan. Havaittava on, että papereista ei käy asiat selkeästi ilmi vaan ne ovat kirjattu epäselvästi. Osa vastaajista on havainnut lpra alueelta tulleiden rajoitusvankien kirjausten olleen selkeämpiä kuin muilta alueilta tulleiden.

Vastaajat kaipasivatkin yhtenevää linjaa yhteydenpitojen kirjauksen suhteen, jolloin ne ilmenisivät luettelomaisen selkeässä muodossa. Esimerkiksi henkilöt, joihin saa olla yhteydessä olisi luetteloitu selkeästi ja myös heidän yhteystietonsa kuten puhelinnumero. Tutkimuksessa saatiin selville, että tutkintavankien mukana vankilaan tulleiden yhteydenpitorajoitusten ohjeissa on usein puutteita. Puutteita on esimerkiksi yhteydenpidossa sallittujen henkilöiden tiedoissa sekä heidän yhteystiedoissaan. Valitettavan usein myös asiamiehen yhteystiedoissa on puutteita tai ne puuttuvat kokonaan. Joissain tilanteissa kaikki nämä tiedot ovat puuttuneet ohjeistuksista kokonaan. Myös yhteydenpidon toteuttamisesta on havaittavissa joitain ongelmia, joita tulisi tarkastella, valvottujen puhe- luiden järjestämisen ja valvominen on usein ollut ainakin aikataulullisesti haasteellista.

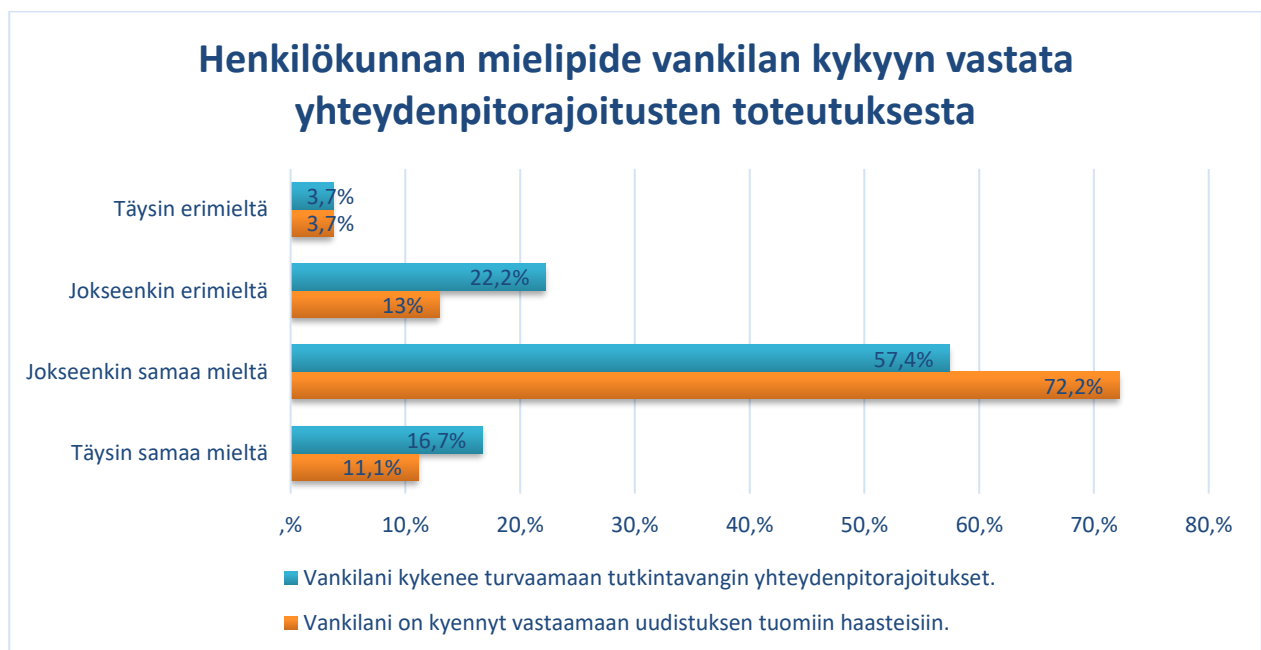
6.7 Yleiset havainnot vankiloiden kyvystä turvata yhteydenpitorajoitukset sekä yhteenveto tutkimuksen pohjalta

Kyselyn vastausten perusteella henkilökunta on hyvin perillä rajoitusvankien rajoituksista ja niiden sisällöstä. Henkilökunta saa yhteydenpitorajoitusten osalta eniten ohjausta ja koulutusta omilta kollegoita ja esimiehiltä (Kaavio)4. Tutkimuksen mukaan 44 % vastaajista on myös lukenut kirjallista materiaalia yhteydenpitorajoitusten turvaamisesta. Yleisesti ottaen vastanneet ovat tiedostaneet yhteydenpitorajoitusten turvaamisessa olevan puutteita, joihin olisi hyvä saada muutosta.

Valvottujen puheluiden toteuttaminen koetaan nykyisin ongelmalliseksi koska siinä tulee sopia aikataulua useamman henkilön kanssa ja poliisi valvoo kyseiset puhelut. Heidän mukaansa puheluiden järjestäminen on ollut aiemmin sujuvampaa, kun vankila on valvonut puhelut. Nykyisin valvottuja puheluita saadaan järjestettyä harvemmin kuin aikaisemmin. Toisaalta on nostettu myös esille vankilan kyky toteuttaa esimerkiksi valvottuja puheluita, sillä vankila ei tiedä epäillyn rikoksen yksityiskohtia samalla tavalla kuin esitutkintaa tekevä poliisi. Valvotun yhteydenpidon puheluiden valvojan suorittajan laillinen tulkinta aiheuttaa mietintää sen suhteen millä lakiperusteilla milläkin viranomaisella on valtuus valvoa kyseistä puhelua.

Saatujen vastausten perusteella saattotehtävien hoitaminen yhdellä vartijalla vaikuttaa olevan yleinen käytäntö koko Ipra:n alueella. Vastausten perusteella on myös havaittavissa, että saattotehtävillä käytettävästä vahvuuksista suoritetaan tilannekohtaista arviointia, jotta käytettävissä olevat resurssit kyettäisiin kohdentamaan oikein. Tietenkään resurssit eivät saisi olla este työn kunnolla tekemiselle, mutta valtiollakin ne ovat rajalliset.

Kyselyyn vastanneet ovat usein nostaneet esille sanallisissa vastauksissaan rakenteelliset ongelmat yhteydenpitorajoitusten turvaamisen suhteen. Koska sellit ovat vierekkäin ja päällekkäin, eivätkä rakenteet eristä kunnolla ääntä, kykenevät vangit huutelemaan läheisiin selleihin. Lisäksi osassa vankiloista rajoitusvangit kykenevät avaamaan selleistään tuuletusikkunat mikä osaltaan lisää huutelua muihin selleihin, osastoille ja ulkoilupihoille.

Kaavio 6: Henkilökunnan mielipide vankilan kyvystä turvata yhteydenpitorajoitusten toteutuminen.

Vastaajat eivät ole nostaneet suureksi ongelmaksi teksti tv:n kautta vangeille tulevia viestejä. Vastauksista näkee selvästi, että henkilökunta on tietoinen tästä viestien lähettelystä ja siitä on useampaan otteeseen käsitelty myös aikakauslehdissä ja muissa uutismedioissa. Esimerkiksi Riihimäen vankilan huumekauppaan liittyviä asioita on viestitelly teksti-tv:n chat-palstalla (Karjalainen 2020).

Kuten Kaaviosta (Kaavio 6) näkyy, tutkimuksen mukaan tutkintavankeuslain muutokseen ja yhteydenpitorajoitusten turvaamiseen on vastaajien mielipiteiden mukaan kyetty kohtuullisen hyvin. Vaikka vastaajien mukaan, vankilat eivät täysin kykene turvaamaan yhteydenpitorajoituksia, ovat he pääpiirteittäin niiden toteutumiseen uskoneet.

Vastausten perusteella voidaan olettaa, ettei rajoitusvankien käyttämiä tiloja tarkasteta tarvittavan usein ja vaadittavalla tarkkuudella kuin se voisi olla tarpeen. Kuitenkin ainakin osa vastaajista tuntee tiedostavan asian. Lisäksi sanallisten vastausten perusteella esille on noussut huomio, ettei varsinkaan uudet tai määräaikaiset vartijat ole tietoisia asioista mitä olisi hyvä ottaa huomioon yhteydenpitorajoitusten toteutumisen kannalta. Vastauksissa on kerrottu, että joissain tilanteissa rajoitusvankien käyttämiä tiloja tarkastetaan erillisten viestien osalta, jos on tullut ennakkotietoa tällaista tapahtuvan.

7 TUTKIMUKSEN POHDINTA

Uudistunut tutkintavankeuslaki tuli voimaan 2019 vuoden alusta. Tämä muutos vaikutti myös esitutinnan suorittamiseen ja yhteydenpitorajoitusten toteuttamisen toimintatapoihin. Näitä muutoksi toteutettaessa on huomioitava myös toiset lait kuten pakkokeinolain vaikutuksia tutkintavankeuden toteuttamisessa. Lakimuutoksen tarkoituksena on ollut parantaa tutkintavangin oikeusturvaa sekä tutkintavankeudessa vietetyn ajan olosuhteita. Rikosseuraamuslaitoksen hallussa olevan tutkintavangin yhteydenpitorajoitusten valvonta ja toteutus kuuluu rikosseuraamuslaitokselle ja joiltain osin myös esitutkintaviranomaiselle. Tämän vuoksi on tärkeää myös tarkkailla miten eri viranomaisten yhteistyö ja vuorovaikutus toimii.

Tutkimuksen aihe on hyödyllinen myös tutkintavangin oikeuksien kannalta. Tutkintavankeuden ei tulisi rajoittaa muuten kuin vapauden osasta tutkintavangin oikeuksia jollei muut tärkeät syyt muuta edellytä. Esimerkiksi esitutinnan sotkemisvaaraa voidaan pitää tällaisena syynä, jolloin vangille voidaan asettaa yhteydenpitorajoituksia. Osana yhteydenpitorajoitusten toteuttamista ovat myös tutkintavangin yhteydenpidon järjestäminen sallittuihin henkilöihin, jota rikosseuraamuslaitos ei kykene järjestämään ilman esitutkintaviranomaisen vahvistamia yhteystietoja heille. Voidaanko siis tulkita, että tutkintavangin oikeuksia rajoitetaan tarpeettomasti, jos yhteystietoja sallituille henkilöille ei saada käyttöön tutkintavangin saapuessa vankilaan.

Poliisi saa pitää tutkintavankia viikon ajan omissa tiloissaan ennen kuin hänet on siirrettävä rikosseuraamuslaitoksen haltuun. Ennen lakiuudistusta tutkintavanki saattoi olla poliisin tiloissa viikkoja ennen siirtymistä vankilaan. Vuoteen 2025 mennessä pyritään tilanne muuttamaan siten, että tutkintavanki siirretään heti tuomioistuimen vangitsemispäätöksen jälkeen vankilaan. Poliisilla on siis koko ajan vähemmän aikaa suorittaa esitutkinnallisia toimenpiteitä ennen tutkintavangin siirtymistä rikosseuraamuslaitoksen haltuun. Tämän takia onkin tärkeää tiedostaa rikosseuraamuslaitoksen tämänhetkinen kyky yhteydenpitorajoitusten turvaamiseen. Tarkoitukseni on, että tutkimustani voitaisiin siis hyödyntää myös valmistauduttaessa vuoden 2025 muutoksiin.

Opinnäytetyön tarkoitus on ollut kartoittaa rikosseuraamuslaitoksen lpra alueella kykyä varmistamaan tutkintavangien yhteydenpitorajoitusten toimivuus tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi. Lisäksi tutkimuksessa on selvitetty rikosseuraamuslaitoksen ja esitutkintaviranomaisten välisen vuorovaikutuksen toimivuutta. Aiempaa tutkimusta samasta aiheesta löytyy, mutta niiden toteutus on suppeampaa keskittyen yksittäisiin vankiloihin ja usein sisältyen laajempaan tutkittavaan kokonaisuuteen. Opinnäytetyön toteuttamiseen on käytetty Webropol 3.0 järjestelmän kyselylomaketta, joka on helppo nykyaikainen tapa kerätä tutkimukselle analysoitavaa materiaalia. Maantieteellisesti laajan tutkimusalueen ja hallitsevan koronavirus (covid-19) aikakauden vallitessa on

sähköpostin välityksellä tapahtuvan Webropol-kyselytutkimuksen toteutus sopiva tiedon hankkimismenetelmä.

Tutkimuksen aikana on käynyt selväksi, että sekä poliisilla että rikosseuraamuslaitoksella olisi hyvä suorittaa joitain muutoksia, jotta yhteydenpitorajoitusten turvaaminen onnistuisi nykyistä tehokkaammin ja jouhevammin. Rikosseuraamuslaitoksen henkilökunta vaikuttaisi tiedostavan ainakin osittain ongelmat yhteydenpitorajoitusten toteutumisessa. Rikosseuraamuslaitos on laatinut yhteydenpitorajoitusten toteutuksesta menettelytapaohjeen vuodelta 2021 jonka olemassaolon tietoisuudesta olisin voinut vielä kysyä kyselyssäni. Yksi suurimmista yhteydenpitorajoitusten toteuttamisen ongelmakohdista tuntuu kuitenkin olevan vankilarakennusten rakenteelliset ongelmat, joiden asianmukainen ratkaiseminen vaatisi suurempia toimia rikosseuraamuslaitoksen puolelta.

Lähes jokainen kyselyyn vastanneista oli saanut jotain koulutusta tai perehdytystä yhteydenpitorajoitusten turvaamiseen liittyen. Näistä kuitenkin huolestuttavan suuri osa on joko kollegoiden tai esimiesten antamaa perehdytystä tai itse kirjallisia ohjeita lukemalla hankittua tietoa. Varsinkin uusien ja osa-aikaisten työntekijöiden asiaan riittävästä perehdytyksestä nousi tutkimuksessa epäily. Mielestäni tutkimukseni pohjalta nousee kysymys, onko menettelytapaohje yhteydenpitorajoitusten toteuttamisesta vankiloissa riittävä, vai olisiko tarpeellista tehdä muita toimenpiteitä henkilökunnan tietotaidon kehittämiseksi.

Tutkintavankien saapuessa vankilaan on vastausten perusteella yhteydenpitorajoitusten tiedoissa suurta hajontaa. Osa tutkinnan johtajista on yhteydessä hyvissä ajoin vankilaan, jotta siellä kyetään tekemään tarvittavat valmistelut. Tämän toimintamallin tärkeys korostuu etenkin suurissa rikoskonaisuuksissa, joissa on useampia rikoksesta epäiltyjä. Myös tietojen kirjauksessa on vaihtelua: toisille tulee kaikki tiedot ja kaikkien osapuolten yhteystiedot selvästi kirjattuna ja toisille tulee vankipassin mukana tieto, että saa olla yhteydessä esimerkiksi asiamieheen ja lähiomaiseen, muttei kummankaan nimiä saatikka yhteystietoja. Käsitykseni mukaan poliisilla on olemassa ainakin joissain laitoksissa mallipohja näitä varten, mutta kaikki tutkinnanjohtajat eivät sitä vaikuttaisi käyttävän. Opinnäytetyön ohessa on nostettu esille (Liite 4) joitain asioita, joita esitutkintaviranomaisen hyvä ottaa huomioon liittyen yhteydenpitorajoitusten turvaamiseen vankilassa.

Tutkimuksessani on käynyt selville, että yhteydenpitorajoitusten turvaaminen asettaa tiukat kriteerit vankilan resursseille ja tiloille. Osa asioista, jotka ovat nousseet esille tutkimuksen aikana vaativat suurempia rakenteellisia muutoksia vankiloissa, eikä niitä ole mahdollista toteuttaa kovin nopeassa aikataulussa. Puhuttaessa rakenteellisista ongelmista on kommunikointi vankilan sellien seinien läpi ja ikkunasta nousseet esille. Myös ulkoilupihat on koettu samasta syystä ongelmallisiksi. Se että sellien seinien sekä kerrosten välisiä rakenteita ryhdyttäisiin muuttamaan paremmin ääntä eris-

täviksi, ei vaikuttaa kovin realistiselta. On selvää, ettei suunnittelussa ole laajemmin otettu huomioon yhteydenpitorajoitusten tuomia vaatimuksia, kuitenkin tilojen soveltuvuudessa on vaihtelua riippuen vankilasta ja osastosta.

Sekä rikosseuraamuslaitoksen että poliisin puolella olisi kehitettävää, yhteydenpitorajoitusten turvaamisen suhteen. Vaikka tutkimuksessani ei mitään älyttömiä ylilyöntejä tullutkaan esille on monessa asiassa parannettavaa. Toisissa vankiloissa putsasit työskentelevät edelleen osastoilla, joille sijoitetaan rajoitevankeja. Henkilökuntaa voisi kouluttaa tai muuten opastaa paremmin ymmärtämään mistä yhteydenpitorajoitustenturvaamisessa on kyse ja mitä siltä vaaditaan. Poliisin kanssa yhteistyön sujuminen vaikuttaisi olevan liian yksilöllistä, ettei selvää linjaa ole havaittavissa yhteydenpitorajoitusten turvaamisen kannalta.

7.1 Luotettavuus

Materiaalia opinnäytetyöhöni olen kerännyt mahdollisimman laajalta alueelta. Löysin useampia aiheita sivuavia opinnäytetöitä ja myös verkosta löytyi joitain asiaan liittyviä lähteitä. Tulkinnat laeista ovat myös niiltä osin merkitty lähdemerkinnällä, kun niiden tulkinnat ovat tulleet muilta. Olen kirjannut myös omat lakeihin liittyvät tulkintani, jotta saisin asiat tuotua paremmin esille.

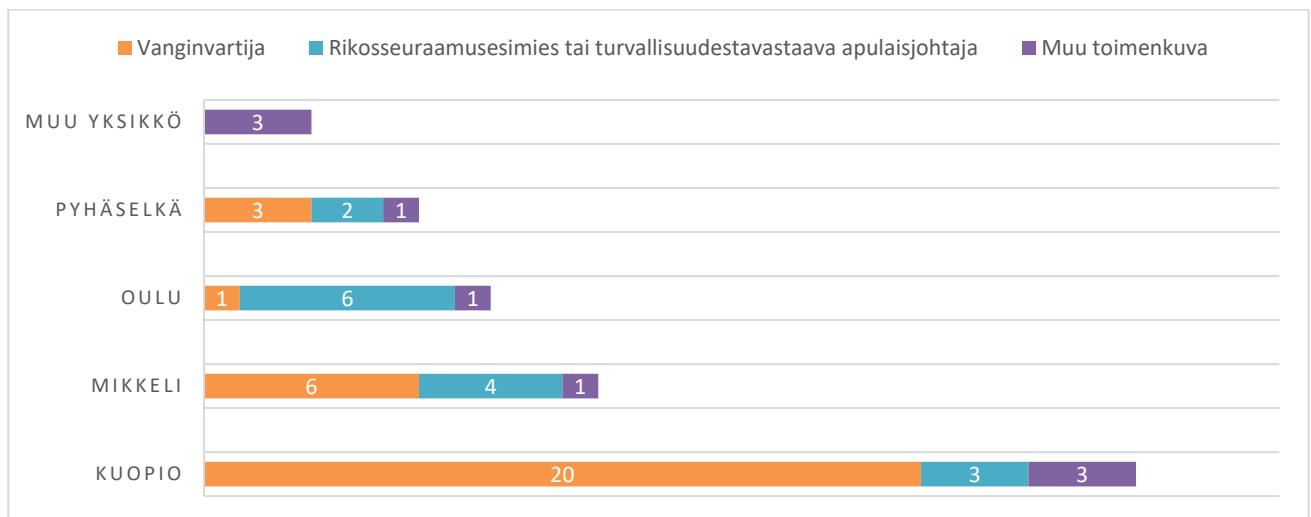
Rikosseuraamuslaitoksen verkkosivujen mukaan tutkimukseni kohde laitoksissa on noin 285. Kyselytutkimukseen vastasi 54 henkilöä eli vastausprosentti on yli 18 %. Vastausprosentti ei kuulosta kovin isolta, mutta on muistettava, etteivät suinkaan kaikki vankilan työntekijät ole tekemisissä yhteydenpitorajoituksia omaavien tutkintavankien kanssa. Kuitenkin vastausprosentin ollessa näin pieni tulee harkita, voidaanko tutkimustulosta pitää luotettavana. Ainakin yhtenä syynä pieneen vastausprosenttiin voidaan pitää kyselyn saaneiden rikosseuraamuslaitoksen virkamiesten haluttomuutta vastata kyselyyn.

Kyselytutkimus on lähetetty kaikkien tutkimukseen osallistuvien yksiköiden virastosähköpostiin ja sieltä se on välitetty jokaiselle yksikössä työskentelevälle henkilölle. Tutkimuksen kyselyyn osallistumislinkki on siis ollut jaossa ainoastaan rikosseuraamuslaitoksen sähköpostin välityksellä. Tällä toimintamallilla olen pyrkinyt varmistamaan, ettei kyselyn vastauksia tulisi muilta kuin kyseisissä laitoksissa työskentelevistä virkamiehiltä.

Vaikka kyselylomakkeen ulkoasu oli selkeä ja kysymykset jakautuivat tasaisesti aihepiireittäin, on suoritettava silti pohdintaa, onko vastaajat lukeneet jokaisen kysymyksen ja vastanneet oikeaan toteamukseen. Lisäksi tulee pohtia, mitkä intressillä ovat vaikuttaneet henkilöiden antamiin vastauksiin. Kyselyssä pyydettiin vastaamaan miten vastaajat itse kokevat nykyisen tilanteen olevan. Tämä tarkoittaa jokaisen vastaajan omaa mielipidettä. Mielestäni on aiheellista kuitenkin pohtia,

onko osa vastauksista esimerkiksi vastattu miten asioiden tulisi olla. Toinen mahdollinen vaihtoehto on, että vastaaja tiedostaa, etteivät kaikki asiat mene kuten pitäisi ja vastaa tämän takia ylikriittisesti. Näitä oletuksia ei kuitenkaan suoraan tue tekemäni havainnot vastausten jakautumisesta monivalintakysymyksissä kuten ei myöskään sanalliset vastaukset.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee tarkkailla vastaajajoukon heterogeenisyyttä. Eri työtehtävissä työskentelevät henkilöt näkevät asiat eri tavalla. Vastauksia sain mielestäni hyvin suhteessa eri työtehtävissä työskentelevien virkamiesten määrään. Tarkemmin tutkittaessa vastaajien suhteet kuitenkin vaihtelevat voimakkaasti toisessa vankilassa saattoivat esimiesten vastausten määrä suhteessa vanginvartioiden antamien vastausten määrään olla samassa suhteessa koko tutkimuksen suhteita arvioitaessa. Tutkimuksessa vanginvartijoilta tulleita vastauksia kaikista vastauksista oli 55 %. Kuitenkin vankiloiden kesken vanginvartijoilta tulleiden vastausten prosentit vaihtelivat 12,5–77 % välillä. Suhteellisesti samanlaista vaihtelua on havaittavissa myös rikosseuraamusesimiehiltä ja turvallisuudet vastaavien apulaisjohtajien vastausten määrää laitosten välillä vertailtaessa. Vastaajien joukossa todellisuutta suhteellisesti alhaisemmaksi jäi erityisohjaajien, ohjaajien ja rikosseuraamustyöntekijöiden vastaukset.

Kaavio 7: Kaaviosta on nähtävissä vastausten jakautuminen laitosten sekä toimenkuvien mukaisesti.

Sen lisäksi että tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida vastausprosenttiin perustuvan arvioinnin mukaan, tulee luotettavuutta arvioida myös tulosten jakauman mukaan. Vaikka tutkimuksen kohteena olleiden vankiloiden henkilökuntamäärässä ei ole kovin suuria eroja tuli yhdestä vankilasta 48 % kaikista vastauksista, kun taas muiden osuudet olivat 11–20,5 % välillä. Kyseinen eroavaisuus selittyy eri vankiloiden työntekijöiden aktiivisuudella mutta 48 % selitys löytyy siitä, että tutkijaksi on kyseisessä laitoksessa virassa oleva virkamies. Vaikuttaisi voimakkaasti siltä, että

kun tutkija on tuttu, halutaan auttaa tätä saamaan materiaalia tutkimukseen. Luotettavuuden kannalta on jouduttu suorittamaan pohdintaa, ovatko vastaukset keskenään vertailukelpoisia mainittujen vaihteluiden vuoksi. Näiden suurten vaihteluiden vuoksi olen tullut johtopäätökseen, etten kykenisi luotettavasti vertailemaan vastausten sisältöä esimerkiksi laitosten välillä, joten olen päätenyt toteuttamaan tutkimuksen analysoinnin pääasiassa yhtenä kokonaisuutena. Näin toimimalla olen mielestäni välttänyt mahdollisen virheelliset eroavaisuudet vastauksissa, jotka johtuvat vastaajajoukon epätasaisesta jakautumisesta.

Mielentilatutkimuksessa olevien vankien yhteydenpitorajoitusten toteutumisesta ei kyselyn perusteella pysty tulkitsemaan mielestäni luotettavasti. Muita kuin ”en osaa sanoa” vastauksia on tullut niin vähän, että ne koostuvat yksittäisten ihmisten vastauksista eikä niistä voida määrällisesti muodostaa luotettavaa tilastollista kuvaa tilanteesta.

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on tärkeää, että tutkimuksen tulokset vastaavat tutkittavaa ilmiötä ja niiden tulokset ovat totuuden mukaisia (Kananen 2015, 353). Tutkimuksen tuloksia olen tulkinnut prosentuaalisen jakauman mukaan samalla tarkkaillen vastaajien määrää ja kuten jo edellä mainitsin mielentilatutkimuksen osalta. Pidän tutkimukseni tuloksia luotettavana niiltä osin kuin saamallani vastausprosentilla näin voi olettaa. Omaan tutkimusmateriaalin analysoinnin olen tehnyt puolueettomasti täysin saamieni vastausten perusteella.

Määrällisen tutkimuksen luotettavuutta mitattaessa on tarkkailtava sitä, kuinka luotettavasti käytetyillä menetelmillä kyetään mittaamaan tutkittavaa ilmiötä. Tutkimuksen luotettavuutta tarkkaillaessa vertailin omassa tutkimuksessani tekemiäni havaintoja aiempiin tutkimuksiin. Tutkimukseni tulokset ovat samoilla linjoilla aiempien tutkimusten kanssa eikä tämä antanut syytä epäillä tutkimukseni tuloksia.

7.2 Tutkimuksen eettisyys

On tärkeää, että opinnäytetyöstä ilmenee lähteet, ettei kenenkään aikaisempia töitä tai ideoita tutkimuksen tekijä esitä omanaan, kuten on myös huomioitava, ettei syyllisty plagiointiin vaan opinnäytetyön itse tehty (Hakala 2004, 138). Opinnäytetyön materiaalin kasauksessa ja kirjoittaessani sitä olen huolehtinut asianmukaisista lähdemerkinnöistä ja muutenkin pyrkinyt varmistamaan, ettei opinnäytetyöhöni tulisi tällaisia virheitä, joita ohjaa esimerkiksi tekijänoikeuslaki.

Tieteellisen tutkimuksen tulosten tulee olla paikkansapitäviä ja ne on esiteltävä vaadittavassa laajuudessa, tuloksia on hyvä verrata aikaisempiin tutkimuksiin. Lisäksi aikaisempiin tutkimuksiin on hyvä tarpeen vaatiessa viitata asian esittämiseksi oikealla näkökannalla. (Hakala 2004, 138). Opinnäytetyössä olen käynyt ensiksi läpi keräämäni lähdemateriaalia, jotka tulkintani mukaan tuli nos-

taa esille opinnäytetyössä. Tämän jälkeen olen käsitellyt suorittamani tutkimuksen tuloksia analysoimalla niitä. Tällä tavoin toimimalla olen pyrkinyt mahdollistamaan aikaisempien sekä itse tekemiäni havaintojen vertailun.

Opinnäytetyön aihetta harkitessani minulla oli useampia itse ideoimiani aiheita mielessä ja tämä mihinkin päädyin kuului niiden joukkoon. Tutkimuksen aihe alkoi varmistumaan, kun olin pyöritellyt sitä mielessäni ja keskustellut siitä harjoittelujakson aikana eri asemilla toimivien poliisien kanssa. Lopullinen varmistus aiheelle tuli, kun esitin kaksi jäljellä olevaa vaihtoehtoa ennen ensimmäiseen opinnäytetyöseminaariin valmistautumista vastuu opettajalle. Ensimmäisessä opinnäytetyöseminaarissa esittelin aiheen ja siihen liittyvää sisältöä. Sain joitain ohjeita ohjaajiltani. Toisessa opinnäytetyöseminaarissa kävimme läpi kyselylomakkeen sisältöä ja sain ideoita sen lopulliseen muodostamiseen. Kolmannessa opinnäyteseminaarissa kyselytutkimus oli juuri valmistunut ja opponoiden sekä ohjaajien mielestä kyselykaavake oli muodostettu hyvin.

Opinnäytetyössä on käsitelty asioita, jotka kuuluvat omaamallani työkokemuksella kategoriaan yleistietoa, vaikka ne eivät kaikille olikaan sellaisia. Nämä asiat olen pyrkinyt avaamaan tutkimuksessa siten, että ne avautuisivat vaikkei lukijalla olisikaan suurta kokemusta rikosseuraamusosalta.

Tutkimuksen eettisyyden kannalta on tärkeää, mitä valintoja tutkija tekee ennen aineiston kokoamista ja mihin hän näillä valinnoilla pyrkii. Ensinnäkin itse tutkimuksen tekijänä omaan noin 20 vuoden uran vanginvartijana ja olen nyt opiskelemassa poliisiksi ja suorittanut työharjoittelun. Onko minun lähtökohtani siis johonkin suuntaan puolueelliset ja olenko pyrkinyt jotenkin ohjailemaan tutkimusta tiettyyn suuntaan. Tutkijana olen joutunut suorittamaan harkintaa siitä, olenko itse vaikuttanut aineiston muodostumiseen ja siitä saataviin johtopäätöksiin. Esimerkiksi onko kyselykaavaketta muodostaessaan kyennyt asettelemaan kysymykset siten, etteivät ne vaikuta tutkimukseen osallistujan vastauksiin. Tutkimuksen kyselykaavakkeen laadinnassa ja tulosten analysoinnissa on suoritettu kriittistä tarkkailua siihen, ettei tutkijan omat mielipiteet vaikuta tulokseen vaan ne pohjautuvat täysin tutkimuksen tuottamiin tuloksiin.

Tutkimukseen osallistuminen on ollut kaikille vapaaehtoista ja saatekirjeessä on pyydetty osallistumaan samoin kuten muistutuskirjeessä. Vaikka olen ollut erikseen yhteydessä yhteen vankilaan liittyen vastausten vähäisyyteen en katso toiminnallani pakottaneeni ketään vastaamaan. Kaikilla kyseessä olevien laitosten virkamiehillä on ollut mahdollisuus vastata tutkimuksen kyselyyn. Kyseeseen vastaajia ei ole valittu laitoksista, vaan tervehdysviestit ja vastauslinkki on lähetetty kaikille.

Tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden henkilöllisyyksien suojaamiseksi kysely ei sisällä yksilöiviä henkilökohtaisia tietoja heistä. Tietysti on mahdollista, että jonkun vastaajan kykenee tunnistaa

maan jo noilla perusteilla. Tämän takia opinnäytetyössä ei ole tuotu esille esimerkiksi muissa tehtävissä olevien vastaajien kertomia toimenkuvia. Vastaajien henkilöllisyyden suojaamiseksi, yksilöllisiä lainauksia vastaajien sanallisista kommenteista ei opinnäytetyössä ole lainkaan.

7.3 Jatkotutkimus

Tutkimuksessani pyrin selvittämään rikosseuraamuslaitoksen Ipra alueen laitosten henkilökunnan kokemuksia siitä, miten tutkintavankien yhteydenpitorajoitukset toteutuvat Mikkelin, Kuopion, Oulun ja Pyhäselän vankiloissa. Tutkimus kohdistuu siis yhteen Suomen kolmesta rikosseuraamusalueesta ja omien havaintojeni pohjalta ainakin ajoittain nuo alueet ovat suljettujen vankiloiden käyttöasteelta täydempiä kuin tutkimukseni kohdealueella. Mielestäni olisikin loogista selvittää eteläisen ja läntisen Suomen rikosseuraamusalueiden tilannetta tutkintavankien yhteydenpitorajoitusten toteutumisen suhteen.

Henkilökunnan koulutuksen ja ohjauksen suhteen vastauksista on havaittavissa, että suurin painopiste osaamisen ylläpitäjänä toimivat kollegat, jotka toimivat tai ovat toimineet samoissa tehtävissä. Samoin on käynyt selväksi, että ainakin osa valvontahenkilökunnasta kokee, ettei yhteydenpitorajoitusten toteuttamista ohjata uusille ja määräaikaisille työntekijöille. Rikosseuraamusalan tutkimuksella käydään yhteydenpitorajoitusten turvaamisesta opetusta osana isompaa opetuskokonaisuutta. Pitempään alalla olleet eivät välttämättä ole saaneet asiaa minkäänlaista pohjakoulutusta. Ajatukseni olisikin, että olisiko tarvetta täydennyskoulutuspaketille, jolla saisi jouhevasti annettua perehdytyksen uusille kuin vanhemmillekin työntekijöille.

Vuoden 2025 alusta tilanne näyttäisi olevan muuttumassa siihen, että tutkintavankeuden alettua tutkintavanki siirrettäisiin välittömästi rikosseuraamuslaitoksen haltuun. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että rikoksesta epäillyn kiinniotosta vankilaan siirtymiseen menevä aika lyhenee huomattavasti. Nykyisin kiinnioton, pidätyksen ja sallitun vangitsemisaikaan kuuluu enintään noin kymmenen vuorokautta. Muutoksen jälkeen, rikoksesta epäilty olisi poliisin hallussa ainoastaan kiinniotto ja pidätysajan, joka on korkeintaan noin neljä vuorokautta. Olisikin mielestäni aiheellista selvittää miten tämä vaikuttaa poliisin suorittaman esitutkinnan kulkuun ja minkälaisia toimenpiteitä olisi aiheellista suorittaa ennen vuotta 2025.

7.4 Pohdinta tulevaisuudesta

Esimerkiksi Doraliyski & Haavisto pohtivat tutkimuksessaan mahdollisuutta, jossa rikosseuraamuslaitos ottaisi hallintaansa poliisilaitosten tutkintavangeille tarkoitettut tilat. Rakenteellisiin asioihin tällainen ratkaisu ei vaikuttaisi ja samat ongelmat esimerkiksi sellien varustelusta, vangitun aktivitee-

teistä ja ulkoilutiloista säilyisi ennallaan. Hyvää tässä ehdotuksessa olisi se, ettei tutkinnan resursseja kuluisi vankilalle tehtäviin kuulustelumatkoihin, kun vangittu ovat edelleen nopeasti saatavissa kuulusteltaviksi.

Oulussa on suunnitteilla poliisitalon ja vankilan yhteistilat, joiden yhteyteen olisi suunnitteilla myös käräjäoikeuden istuntosali. Suunnitelmien mukaan Oulun pääpoliisiasema voisi valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä ja vankilan valmistumisen tavoite olisi vuoden 2025 lopulla. Senaattikiinteistön rakennusryhmän päällikön Harri Karjulan mukaan toteutuessaan tämä olisi maassa toteutavaltaan edelläkävijä, jonka odotetaan näyttävän suuntaa myös tuleville vastaaville hankkeille. (Senaatti 2021)

Olisiko tällaisessa Ouluun suunnitteilla olevista poliisin ja vankilan yhteistiloista jonkinlaista ratkaisua tiettyihin ongelmiin mitä syntyy yhteydenpitorajoituksia toteutettaessa. Tietysti nähtäväksi jää minkälaisia ratkaisuja suunnittelussa tehdään. Otetaanko esimerkiksi sellien äänieristävyyksissä sekä ulkoilupihojen sijoittelussa huomioon yhteydenpitorajoitusten vaatimukset. Tässä saatetaan kuitenkin olla jonkin jäljillä. Toivoa voisi, että poliisin sekä rikosseuraamuslaitoksen puolelta kysyttäisiin myös suorittavalta portaalta minkälaisia toiveita ja vaatimuksia olisi hyvä huomioida tilojen suunnittelussa.

LÄHTEET

Aaltonen, Aleksi 2021: Tutkintavankien sijoittamisen vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiselle, Pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto

Consideration of reports submitted by States parties under article 19 of the Convention pursuant to the optional reporting procedure, Seventh periodic reports of States parties due in 2015: Finland

CPT: Report to the Finnish Government 2014, on the visit to Finland carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 22 September to 2 October 2014

Doraliyski, Kristian & Haavisto, Karola 2019: Tutkintavankeuslain uudistus tammikuu 2019, Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

EOAK/6446/2016, Erillään pidettävien tutkintavankien ulkoiluttaminen.

EOAK/7510/2020, Tutkintavangin yhteydenpitorajoitusten sisältö ja valvonta.

Haikansalo, Anu & Korander, Timo 2022: Poliisi (AMK) -opinnäytetyön ohje, 1/2022, Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Hakala, Juha T. 2004: Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Helsinki. Gaudeamus.

HE 252/2016: Hallituksen esitys eduskunnalle tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja järjestämisestä koskevasta lainsäädännöstä.

Heikkilä, Tarja 2015: Tilastollinen tutkimus. 9. painos. Edita Publishing Oy.

Honka, Visa 2019: Tutkintavangit poliisin säilytystiloista nopeammin tutkintavankilaan, Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Härkönen, Minna-Riikka 2016: Poliisin törkeä pahoinpitely vankilassa tallentui kameroille – uhri edelleen sairaalahoidossa, Iltalehti verkkojulkaisu, 5.2.2016, Luettu 25.3.2022. <https://www.is.fi/ko-timaa/art-2000001112987.html>

ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS 2019. Hovioikeuden ratkaisu: I-SHO:2019:4. Tutkintavangin seitsemän vuorokauden säilytysaika poliisin säilytystilassa on laskettava vangitsemispäätöksestä eikä kiinniotosta lähtien [verkkojulkaisu]. Itä-Suomen hovioikeuden päätös päätös 30.07.2019. [Viitattu 2020-02-11.] Saatavissa: <https://oikeus.fi/hovioikeudet/ita-suomenhovioikeus/fi/index/hovioikeusratkaisut/hovioikeusratkaisut/1570776141183.html>

Kankaanranta, Terhi & Jukarainen, Pirjo & Myllylä Markku, 2021: Kvantitatiiviset menetelmät tutkimuksessa, Tutkimuksen suunnittelu, Luentodia sarja. Poliisiammattikorkeakoulun opetusmateriaali. Luettavissa: Saatavilla rajoitetusti. Luettu: 27.1.2022

KANANEN, Jorma 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karjalainen, Jonna 2020: Kenellä on valta vankilassa, yle verkkojulkaisu, 13.11.2020, Luettu 25.3.2022, <https://yle.fi/uutiset/3-11628964>

Manninen, Jussi & Soininen Satu 2020: Tutkintavankeuslain uudistuksen vaikutukset tutkintavankeuteen, Kysely Kuopion vankilan henkilökunnalle, Kuopio, Savonia-ammattikorkeakoulu.

Myhrberg, Pertti 2016: Vankeuden täytäntöönpano. Helsinki. Juvenes Print.

OIKEUSMINISTERIÖ 2015. Kidutuksen vastainen komitea kiirehtii uudistuksia tutkintavankien säilyttämiseen [verkkojulkaisu]. Oikeusministeriö. Tiedote. [Viitattu 2022-01-09.] Saatavissa: https://oikeusministerio.fi/artikkeli/-/asset_publisher/kidutuksen-vastainen-komitea-kiirehtii-uudistuksia-tutkintavankien-sailyttamiseen

OIKEUSMINISTERIÖ 2016. Tutkintavankeuden vaihtoehdot ja järjestäminen [verkkodokumentti]. Oikeusministeriö. Mietintöjä ja lausuntoja, 5/2016. [Viitattu 2022-01-09.] Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/76631/omml_5_2016_tutkintavankeus_124_s.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Oikeusministeriön asetus tutkintavankiloina toimivista vankiloista (19.5.2017/341), <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170341>

OIKEUSMINISTERIÖ 2018. Tutkintavankeudelle lisää vaihtoehtoja ensi vuoden alusta [verkkojulkaisu]. Oikeusministeriö. [Viitattu 2019-08-28.] Saatavilla: https://oikeusministerio.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tutkintavankeudelle-lisaa-vaihtoehtoja-ensi-vuoden-alusta

Pekkala, Reetta 2019: Yhteydenpitorajoitusten toteutuminen sekä tutkintavankeuslain muutoksen vaikutukset rajoituksiin, Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Paasonen, Jyrki 2021: Rikosseuraamuslaitoksen moniste 2/2021, Rikosseuraamuslaitoksen turvallisuuden ja valvontatyön ulkoinen arviointi, ISSN 2342-4826

PAKKOKEINOLAKI. L 22.7.2011/806. Finlex. Lainsäädäntö. Luettu 20.3.2022, Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>

Rantaeskola, Satu & Halme, Kimmo & Kortosalu, Leo & Lönnroth, Kaarle & Parviainen, Johanna & Saukkoniemi, Teemu & Springare, Sanna 2014, Pakkokeino-Kommentaari, Pakkokeinolaki, Oppikirja 22, Poliisiammattikorkeakoulu, Juvenes Print, Tampere 2014.

Rantala, Kati & Tyni, Sasu & Koskeniemi, Lauri & Liimatainen, Anu & Kääriäinen, Henri 2017: Tutkintavankien olot ja oikeuksien toteutuminen. Helsinki. Helsingin yliopisto, Unigrafia.

Rikosseuraamuslaitos 2021: Menettelytapaohje yhteydenpitorajoitusten toteuttamisesta vankiloissa, Rikosseuraamuslaitos keskushallintoyksikkö menetelmätapaohje, 1/004/2021, Rajoitettu saatavuus.

Rikosseuraamuslaitos 2020, verkkojulkaisu, Vankeus, Julkaistu 23.10.2020 Luettu 24.3.2022, <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset/vankeus.html>

Senaatti 2021, Oulun pääpoliisiaseman ja Oulun vankilan yhteishankkeen rakentamista valmistellaan Ruskonselkään – yleissuunnittelu valmistuu vuoden 2021 lopussa, Tiedote julkaistu 17.5.2021, luettu 30.3.2022, <https://www.senaatti.fi/2021/05/17/oulun-paapoliisiaseman-ja-oulun-vankilan-yhteishankkeen-rakentamista-valmistellaan-ruskonselkaan-yleissuunnittelu-valmistuu-vuoden-2021-lopussa/>

TUTKINTAVANKEUSLAKI. L 23.09.2005/768. Finlex. Lainsäädäntö. Luettu 19.3.2022, Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050768>

Vilka, Hannu 2021, Näin onnistut opinnäytetyössä, ratkaisut tutkimuksen umpikujat, PS-Kustannus, Jyväskylä 2021.

LIITE 1: SAATEKIRJE

Hei

Opiskelen Poliisiammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyötä yhteydenpitorajoitusten toteutumisesta tutkintavankeuden aikana. Itselläni on rikosseuraamusalan kokemusta vuodesta 2002 lähtien ja ole tällä hetkellä vartijan virassa Kuopion vankilassa. Tutkimukseni kohdealueena on Rise:n Ipra alue, mistä tarkemmin Kuopion, Mikkelin, Oulun ja Pyhäselän vankilat sekä arviointikeskukset.

Tutkintavankeuslaki muuttui vuoden 2019 alussa ja se aiheutti joitain muutoksia vankilan sisäisissä järjestelyissä, koska tiukkoja yhteydenpitorajoituksia omaavia tutkintavankeja tuli vankiloihin aiempaa enemmän. Pyrkimykseni on selvittää, miten yhteydenpitorajoitukset kytetään turvaamaan alueen vankiloissa. Lisäksi tarkoitukseni on selvittää poliisin ja vankiloiden välisen tiedonkulun laatua ja reaaliaikaisuutta. Tarkoitukseni ei ole kartoittaa varsinaisia menetelmiä vaan sitä, miten tutkimuksen kohderyhmä tiedostaa asioiden tällä hetkellä olevan.

Kyselyyn osallistuminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu nimettömästi. Kyselyn olen muotoillut siten, ettei vastaajien henkilöllisyys ole pääteltävissä vastausten perusteella. Tärkeintä on, että pystyn yhdistämään vastaukset tiettyyn laitokseen ja tiedän, toimiiko vastaaja esimies / toimintaa ohjaavissa tehtävissä vai toimiiko hän vartijan/muissa suorittavissa tehtävissä.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 15–25 minuuttia. Kysely muodostuu monivalintakysymyksistä. Kunkin aihealueen aluksi kysytään, kuuluuko alue toimenkuvaasi. Jos alue ei kuulu ollenkaan toimenkuvaasi merkitsemällä vastaukseksi ei jää sinulta alueen kysymykset pois. Lisäksi jokaisen osion lopussa on mahdollisuus kommentoida vapaasti kyseistä aihetta vapaantekstin ruutuun.

Opinnäytetyö valmistuu kevään 2022 aikana ja on sen jälkeen luettavissa julkisilta osin Theseus-julkaisuarkistossa. Opinnäytetyöstä toimitetaan kopiot myös Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikköön sekä Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen Kriminologiselle kirjastolle.

Jos teille tulee kysyttävää tutkimuksesta, vastaan mielellään kysymyksiinne os. tero.porthan@edu.polamk.fi tai tero.porthan@om.fi

Voit siirtyä kyselyyn alla olevan linkin kautta.

<https://link.webropolsurveys.com/S/77A3190EE71C26F6>

Ystävällisin terveisin

Tero Porthan.

LIITE 2: MUISTUTUSKIRJE

Hei

Kiitos teille, jotka olette jo vastanneet kyselyyni.

Saadakseni mahdollisimman kattavan otannan tutkimukseni tueksi, tarvitsisin lisää vastauksianne. Tarkoitukseni on saada mahdollisimman kattava ja todellinen kuva yhteydenpitorajoitusten toteutumisesta eikä se onnistu ilman teidän apuanne. Toivoisinkin siis, että teillä olisi mahdollista käyttää hieman aikaanne ja vastata tutkimukseni kyselyyn.

Vastausten takaraja on ensiviikon torstai 24.2.2022.

Pääset kyselyyn alla olevasta linkistä.

<https://link.webpolsurveys.com/S/77A3190EE71C26F6>

Jos teille tulee kysyttävää tutkimuksesta, vastaan mielellään kysymyksiinne os. tero.porthan@edu.polamk.fi tai tero.porthan@om.fi

Terveisin Tero Porthan Kuv/Polamk

LIITE 3: KYSELYTUTKIMUS KAAVAKE

Tutkintavankien yhteydenpitorajoitusten toteutuminen IPRA-alueen laitoksissa

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

KYSELYYN VASTAAJAN PERUSTIEDOT

1. Missä tehtävässä toimit *

- Vanginvartija
- Rikosseuraamusosastuksen tai turvallisuudesta vastaava apulaisjohtaja
- Muu, Mikä?

2. Missä yksikössä työskentelet IPRA alueella *

- Kuopion vankila
- Mikkelin vankila
- Oulun vankila
- Pyhäselän vankila
- Muu, Mikä?

3. Yhteydenpitorajoituksia omaavien vankien kanssa työskentelyyn olen saanut *

- Työpaikalla tapahtuvaa koulutusta
- Täydennyskoulutusta
- Ohjausta esimieheltä
- Ohjausta / perehdytystä kollegoilta
- Kirjallisia ohjeita
- Muu. Mikä?
- Ei ole saanut koulutusta tai perehdytystä

Seuraava

1 / 9

4. Laitossijoittelu Rise, Ipra ja laitokset

	Kyllä	Ei
Liittyvät toimenkuvaani *	☐	☒

Jos vastasit Ei, jää sinulta alueen kysymykset pois ja voit siirtyä seuraavalle sivulle.

5. Yhteydenpitorajoituksia omaavien vankien sijoittelu laitosten ja osastojen välillä

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Samaan rikoskokonaisuuteen kuuluvat henkilöt sijoitetaan eri vankiloihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Samaan rikoskokonaisuuteen liittyvät henkilöt sijoitetaan IPRA alueelle.	☐	☐	☐	☐	☐
Samaan rikoskokonaisuuteen liittyvät henkilöt sijoitetaan vankilassa eri osastoille.	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitorajoitusvangeille on erillinen osasto.	☐	☐	☐	☐	☐
Jokaisen yhteydenpitorajoituksia omaavan vangin kohdalla harkitaan erikseen sijoittelusta.	☐	☐	☐	☐	☐

6. Laitosten välisiin sekä sisäisiin sijoitteluihin liittyvä vapaasana

Edellinen

Seuraava

2 / 9

7. Asunto-osasto

	Kyllä	Ei
Liittyy ainakin osittain työnkuvaani. *	☐	☐

Jos vastasit Ei, jää sinulta alueen kysymykset pois ja voit siirtyä seuraavalle sivulle.

8. Yhteydenpitorajoituksia omaavan vangin asuminen osastolla.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En tiedä
Asuinosaston henkilökunnalla on saatavilla jokaisen vangin yhteydenpitorajoitusten tiedot.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangit asuvat yhden hengen sellissä.	☐	☐	☐	☐	☐
Asuinsellin ikkunat ja tuuletusikkunat ovat suljettu siten ettei vanki kykene itse avaamaan niitä.	☐	☐	☐	☐	☐
Vanki ei näe sellin ikkunoista muiden sellien ikkunoihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin ei ole mahdollista kommunikoida muihin sellihin seinien läpi tai muuten.	☐	☐	☐	☐	☐
Sellistä ei pysty kommunikoimaan ulkopuolelle esimerkiksi ulkoilupihalle.	☐	☐	☐	☐	☐
Osastolla ei käy putsari joltain toiselta osastolta.	☐	☐	☐	☐	☐
Vanki pääsee lukemaan sellinsä tv:n teksti tv:n keskustelusivuja.	☐	☐	☐	☐	☐

9. Yhteydenpitorajoituksia omaavien vankien asuinosaston yhteisten tilojen kuten keittiön, pesutuvan ja saunatilojen käyttö

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Tilat tarkastetaan ennen käyttöä.	☐	☐	☐	☐	☐
Samassa tilassa ei ole yhtäaikaisesti muita vankeja.	☐	☐	☐	☐	☐
Tilasta kyetään estämään yhteydenpito tai kommunikointi muihin tiloihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Tilasta kyetään estämään yhteydenpito / kommunikointi vankilan ulkopuolelle.	☐	☐	☐	☐	☐
Käytetty tila tarkastetaan käytön jälkeen.	☐	☐	☐	☐	☐
Tiloja tarkastetessa huomioidaan myös mahdolliset viestit ja muu yhteydenpito.	☐	☐	☐	☐	☐
Valvonta on jatkuvaa tilan käytön aikana.	☐	☐	☐	☐	☐
Samassa tilassa ei ole samaan aikaan muita vankeja.	☐	☐	☐	☐	☐
Osaston putsari ei ole töissä osastolla samaan aikaan kun yhteydenpitorajoituksia omaavat vangit käyttävät yleisiä tiloja.	☐	☐	☐	☐	☐

10. Sanalliset huomiosi yhteydenpitorajoitusten toteuttamisesta selliosastolla.

Edellinen

Seuraava

3 / 9

11. Vapaa-ajantoiminnot sekä liikkuminen vankilassa

	Kyllä	Ei
Liittyy ainakin osittain työnkuvaani *	☐	☐

Jos vastasit Ei, jää sinulta alueen kysymykset pois ja voit siirtyä seuraavalle sivulle.

12. Vangin yhteydenpitörajoitukset ovat mahdollista toteuttaa päivittäisissä aktiviteeteissa.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin erimieltä	En tiedä
Liikunta ja muut aktiviteeteissa	☐	☐	☐	☐	☐
Liikunnan ja muiden aktiviteettien ohjaajat ovat tietoisia vangin yhteydenpitörajoituksista.	☐	☐	☐	☐	☐
Vankilan sisäisen terveydenhuollon käynneillä	☐	☐	☐	☐	☐
Terveydenhuollon henkilökunta on tietoinen vangin yhteydenpitörajoituksista.	☐	☐	☐	☐	☐
Vankilan kanttiinissa asioidessa	☐	☐	☐	☐	☐
Kanttiin henkilökunta on tietoinen vangin yhteydenpitörajoituksista.	☐	☐	☐	☐	☐
Vankilan sisäisen sosiaalitoimen kanssa toimittaessa	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalitoimen henkilökunta on tietoinen vangin yhteydenpitörajoituksista.	☐	☐	☐	☐	☐
Osastolta siirtyminen toimintoihin kyetään suorittamaan siten ettei vanki kohtaa muita vankeja matkalla.	☐	☐	☐	☐	☐

13. Yhteydenpitörajoituksia omaavien vankien ulkoilu

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Ulkoilutilat tarkastetaan ennen ulkoilua.	☐	☐	☐	☐	☐
Samassa ulkoilutilassa ei ole yhtäaikaaisesti muita vankeja.	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkoilutilasta kyetään estämään yhteydenpito / kommunikointi muille ulkoilupihuille.	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkoilutilasta kyetään estämään yhteydenpito / kommunikointi vankien asunto-osastoille.	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkoilutilasta kyetään estämään yhteydenpito / kommunikointi vankilan ulkopuolelle.	☐	☐	☐	☐	☐

Käytetty ulkoilutila tarkastetaan ulkoilun jälkeen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ulkoilutiloja tarkastettaessa huomioidaan myös mahdolliset viestit ja muu yhteydenpito.	☐	☐	☐	☐	☐
Valvonta on jatkuvaa ulkoilun aikana	☐	☐	☐	☐	☐

14. Yhteydenpitorajoituksia omaavien vankien kuntosali, kirjasto ja muut vapaa-ajan toiminnot.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Tilat tarkastetaan ennen käyttöä.	☐	☐	☐	☐	☐
Samassa tilassa ei ole yhtäaikaisesti muita vankeja.	☐	☐	☐	☐	☐
Tilasta kyetään estämään yhteydenpito tai kommunikointi muihin tiloihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Tilasta kyetään estämään yhteydenpito / kommunikointi vankilan ulkopuolelle.	☐	☐	☐	☐	☐
Käytetty tila tarkastetaan käytön jälkeen.	☐	☐	☐	☐	☐
Tiloja tarkastettaessa huomioidaan myös mahdolliset viestit ja muu yhteydenpito.	☐	☐	☐	☐	☐
Valvonta on jatkuvaa tilan käytön aikana.	☐	☐	☐	☐	☐

15. Sanalliset huomiosi yhteydenpitorajoitusten toteuttamisesta vapaa-ajantoimintojen sekä selliosaston ulkopuolella liikkumisen aikana.

Edellinen

Seuraava

4 / 9

16. Yhteydenpito

	Kyllä	Ei
Liittyy ainakin osittain työnkuvaani *	☒	☐

Jos vastasit Ei, jää sinulta alueen kysymykset pois ja voit siirtyä seuraavalle sivulle.

17. Osastolla tapahtuva vangin yhteydenpidon toteutus.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Osastolla on tieto keneen vanki saa olla puhelimitse yhteydessä.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin soittaessa sallitulle henkilölle kyetään puhelun vastapuolen henkilöllisyys varmistamaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Valvotun puhelun järjestämisestä on jokaisen vangin kohdalla selkeät ohjeet.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin on mahdollista olla yhteydessä postilla luvallisiin henkilöihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin lähtevä ja tulevat postit toimitetaan esitutkintaviranomaisille tarkastettaviksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin on mahdollista olla yhteydessä sähköpostilla luvallisiin henkilöihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin lähtevä ja tulevat sähköpostit toimitetaan esitutkintaviranomaisille tarkastettaviksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangilla on mahdollisuus videopuheluun sallittujen henkilöiden kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Vanki jolla ei ole omaa rahaa käytössä voi valtion varoin olla puhelimitse yhteydessä sallittuihin henkilöihin.	☐	☐	☐	☐	☐

18. Tapaamiset

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Vangilla on mahdollisuus tavata valvotusti henkilöitä joihin saa olla yhteydessä.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangilla on mahdollisuus valvomatta tavata henkilöitä joihin saa olla yhteydessä.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangilla on mahdollisuus tavata asianajajaansa ilman valvontaa.	☐	☐	☐	☐	☐

19. Yhteydenpito asianajajan kanssa

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Vangilla on mahdollisuus olla ilman viivytystä puhelimitse yhteydessä asianajajaansa.	☐	☐	☐	☐	☐
Vanki, jolla ei ole omaa rahaa käytössä voi valtion varoin olla puhelimitse yhteydessä asianajajaansa.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangilla on mahdollisuus lähettää postia asianajajaansa.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin on mahdollista ottaa vastaan postia asianajajaltaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Vanki, jolla ei ole omaa rahaa käytössä voi lähettää valtion varoin postia asianajalleen.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangilla on mahdollisuus sähköpostilla olla yhteydessä asianajajaansa.	☐	☐	☐	☐	☐

20. Sanalliset huomiosi yhteydenpitorajoitusten toteuttamisesta yhteydenpitoon liittyen

Edellinen

Seuraava

21. Vankikuljetukset vankilan ulkopuolella.

	Kyllä	Ei
Liittyy ainakin osittain työnkuvaani *	☐	☐

Jos vastasit Ei, jää sinulta alueen kysymykset pois ja voit siirtyä seuraavalle sivulle.

22. Saattokuljetukset

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Vankia ei kuljeteta samassa tilassa muiden vankien kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin ei ole mahdollista kommunikoida ulkopuolisten kanssa kuljetuksen aikana	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitorajoituksia omaavan vangin kuljettaminen aiheuttaa lisätoimenpiteitä.	☐	☐	☐	☐	☐
Onko kuljetusta hoitava valvontahenkilökunta tietoinen vangin yhteydenpitorajoituksista ja niiden laajuudesta.	☐	☐	☐	☐	☐

23. Vanki linja-auto

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Vankia ei kuljeteta samassa tilassa muiden vankien kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin ei ole mahdollista kommunikoida ulkopuolisten kanssa kuljetuksen aikana.	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitorajoituksia omaavan vangin kuljettaminen aiheuttaa lisätoimenpiteitä.	☐	☐	☐	☐	☐
Kuljetusta hoitava valvontahenkilökunta on tietoinen vangin yhteydenpitorajoituksista ja niiden laajuudesta.	☐	☐	☐	☐	☐

24. Vankijuna

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Vankia ei kuljeteta samassa tilassa muiden vankien kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin ei ole mahdollista kommunikoida ulkopuolisten kanssa kuljetuksen aikana.	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitorajoituksia omaavan vangin kuljettaminen aiheuttaa lisätoimenpiteitä.	☐	☐	☐	☐	☐
Kuljetusta hoitava valvontahenkilökunta on tietoinen vangin yhteydenpitorajoituksista ja niiden laajuudesta.	☐	☐	☐	☐	☐

25. Vankilan ulkopuolinen terveydenhuolto.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Vangilla on jatkuva valvonta hänen ollessaan vankilan ulkopuolisessa terveydenhuollossa.	☐	☐	☐	☐	☐
Sairaalan henkilökuntaa ohjeistetaan asiointiin yhteydessä tai jouduttaessa osastolle pidempiaikaiseen hoitoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangin yhteydenpito ja kommunikointi muiden potilaiden kanssa pystytään estämään.	☐	☐	☐	☐	☐
Valvonta- ja saattotehtävät hoidetaan vähintään kahdella vartijalla.	☐	☐	☐	☐	☐
Kuljetusta hoitava valvontahenkilökunta on tietoinen vangin yhteydenpitorajoituksista ja niiden laajuudesta.	☐	☐	☐	☐	☐

26. Vangin joutuessa mielentilatutkimukseen yhteydenpitorajoitusten ollessa yhä käytössä.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Mielentilatutkimuksen tekevän yksikön henkilökuntaa ohjeistetaan yhteydenpitorajoituksista.	☐	☐	☐	☐	☐
Vangilla ei ole mahdollisuutta olla yhteydessä ilman valvontaa hoitavan yksikön ulkopuolelle puhelimitse tai muuten.	☐	☐	☐	☐	☐
Mielentilatutkimuksen aikana vangin yhteydenpito ja kommunikointi muiden potilaiden kanssa kyetään rajoittamaan.	☐	☐	☐	☐	☐

27. Sanalliset huomiosi yhteydenpitorajoitusten toteuttamisesta saatto- ja kuljetus tehtävien aikana

Edellinen

Seuraava

6 / 9

28. Esitutkintaviranomaisilta tullut ohjeistus

29. Uuden tutkintavangin saapuessa vankilaan.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Yhteydenpitorajoituksista on ilmoitettu ennakkoon.	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitorajoitukset tulevat vankipassin mukana.	☐	☐	☐	☐	☐
Myös yhteydenpitorajoitusten sisältö on tiedossa.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkijan ja/tai tutkinnanjohtajan yhteystiedot ovat tiedossa.	☐	☐	☐	☐	☐
Avustajan yhteystiedot ovat tiedossa.	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilöille, joihin saa olla yhteydessä löytyy yhteystiedot.	☐	☐	☐	☐	☐

30. Tutkintavangin ollessa vankilassa

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä	En osaa sanoa
Selvä ohjeistus postien ja sähköpostien käsittelystä.	☐	☐	☐	☐	☐
Selvä ohjeistus puhelujen suorittamisesta avustajaan ja muihin sallittuihin henkilöihin.	☐	☐	☐	☐	☐
Selkeä ohjeistus valvottujen puheluiden suorittamisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Tieto yhteydenpitorajoituksiin tulleista muutoksista ovat ajantasaisia.	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkijan ja/tai tutkinnanjohtajan saa tarvittaessa helposti yhteyden.	☐	☐	☐	☐	☐
Tieto yhteydenpitorajoituksiin tulleista muutoksista tulee nopeasti.	☐	☐	☐	☐	☐

31. Sanalliset huomiosi esitutkintaviranomaisilta tulleesta ohjeistuksesta

Edellinen

Seuraava

32. Tutkintavankeuslaki uudistui 1.1.2019

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Jokseenkin erimieltä	Täysin erimieltä
Vankilani on kyennyt vastaamaan uudistuksen tuomiin haasteisiin. *	☐	☐	☐	☐
Vankilani kykenee turvaamaan tutkintavangin yhteydenpitorajoitukset. *	☐	☐	☐	☐

33. Vapaa sana yhteydenpitorajoitusten toteutumisesta vankilassa.

Edellinen

Seuraava

8 / 9

Kiitos osallistumisestasi tutkimukseen. Tutkimukseen liittyvä opinnäytetyö valmistuu kevään 2022 aikana ja on sen jälkeen luettavissa julkisilta osin Theseus-julkaisuarkistossa.

Edellinen

Lähetä

9 / 9

LIITE 4: RISEN TERVEISET JA TOIVEITA POLIISILLE

Olen listannut alle asioita liittyen tutkintavankeuteen ja yhteydenpitorajoituksiin:

- Tutkinnanjohtajan olisi hyvä olla mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhteydessä vankilaan ja arkeen, jotta varsinkin suuremmissa rikos kokonaisuuksissa saataisiin toimenpiteet aloitettua yhteydenpitorajoitusten turvaamiseksi.
- Toivomus Rise:n puolelta on, että rajoitusten laajuuden suhteen käytetään tarkkaa harkintaa, eikä käytettäisi varmuudenvuoksi täysiä rajoituksia. Täydet rajoitukset tarkoittavat, että vangin kaikki toiminnot ovat yksin eikä hän saa olla yhteydessä muihin kuin asiamieheensä. jolloin niiden toteutus on haasteellisempaa ja vaatii enemmän resursseja.
- Rise:n toiveita vankipassin ja yhteydenpito rajoitusten yksityiskohtien suhteen:
  - o Vangitun koko nimi ja henkilötunnus.
  - o Asiamiehen tiedot: Vähintään nimi ja puhelinnumero.
  - o Henkilöille, joihin saa olla yhteydessä: Vähintään nimi ja puhelinnumero.
  - o Tutkinnanjohtajan, tutkijan ja heitä sijaistavien henkilöiden yhteystiedot.
  - o Yhteydenpitorajoitukset tulisi käydä selkeästi ilmi ilman tulkinnanvaraa.
  - o Olisi hyvä olla lisäksi tieto saako olla muihin viranomaisiin ja yrityksiin yhteydessä, esimerkiksi pankkiasioiden hoitoon liittyen.
- Rajoitusten tarpeen päättymisestä ilmoitettava heti vankilalle
- Vankiloissa on rajallisesti poliisille tarkoitettuja kuulustelutiloja käytössä. Jos mahdollista kannattaa olla ennakkoon yhteydessä vankilalle, kun olet tulossa kuulustelemaan vankia.
- Jos et ole aiemmin ollut kyseisessä vankilassa kysy rohkeasti esimerkiksi päällekkäuspainikkeista sekä muista käytännönasioista mitä tulee ottaa huomioon tai askarruttaa sinua. Henkilökunta vastaa varmasti mielellään kysymyksiisi.
- **Huom** Aina kun tuotte uutta vankia, olisi soitto ennakkoon mukava ele, jotta vankilalla osataan varautua. Vankilassa toiminnot pyörivät ja usein työntekijät pitää irrottaa niistä ottamaan uusi vanki vastaan. Ei tarvitsisi poliisinkaan turhaan seisoa pihalla, kun vartijat eivät kerkeä heti paikalle.

LIITE 5: KÄSITTEET

Asiamies: Yleensä asianajaja tai muu oikeusoppinut, jonka päämies on valtuuttanut esimerkiksi edustamaan häntä oikeudenkäynnin avustajan.

Kanttiini: Vankilassa oleva pieni myymälä, jossa vangit pääsevät tekemään ostoksia vankitilillä olevilla rahoillaan.

Mielentilatutkimus: Mielentilatutkimus tehdään tuomioistuimen pyynnöstä, kun halutaan selvittää, onko rikoksesta epäilty ollut rikoksen tehdessään mielenterveydellisesti sellaisessa tilassa, että häntä voidaan pitää olleen vastuussa teosta.

Paljuselli: Kyseessä on selli missä ei ole vangin käytössä wc-tiloja, vaan sellien kiinniollessa käytävät he sellissä olevaa muovista astiaa tarpeidentekoon. Näissä selleissä ei yleensä ole minkäänlaisia peseytymismahdollisuuksia.

Perhetapaamistila: Vankilan alueella sijaitseva tapaamistila, jossa on vangin tavata ilman välitöntä valvontaa läheisiään. Yleensä sisustettu pienen asunnon tavoin sisältäen Keittiön, sängyn sekä kylpyhuoneen.

Pidättämiseen oikeutettu virkamies: Poliisissa komisariat ja sitä ylempiarvoiset päällystöön kuuluvat virkamiehet. Tarkemmin pakkokeinolaki 2 Luku 9§.

Putsari: Vanki, joka toimii rangaistujansuunnitelmanmukaisessa toiminnassa vankilan puhtaanapito tehtävissä.

Rajoitusvanki: Tulen käyttämään kyseistä nimitystä opinnäytetyössäni tutkintavangeista, joilla on voimassa olevia yhteydenpitorajoituksia.

Saattovalvonta: Kun vankia käytetään vankilan ulkopuolella valvotusti esimerkiksi oikeuden istunnossa tai vankilan ulkopuoleisilla terveydenhuollollisilla käynneillä.

Selliosasto: Yleisesti ottaen useasta sellistä koostuva vankilan sisäinen osasto jonne vangit majoitetaan.

Vankivaunu: Vankien kuljetukseen tarkoitettu junavaunu, joka kulkee reitinmukaiseen junaliikenteeseen kytkettynä.

Vanki linja-auto: Vankiloiden sekä poliisivankiloiden väliseen vanginkuljetukseen tarkoitettut linja-auto, joka on tarkoitettu pelkästään vankiliikenteelle.

Vankipassi: yleisnimitys asiakirjalle, jonka valtuutuksella vangittuja kuljetetaan. Vankipassi sisältää esimerkiksi vangitsemiseen, vangittuna pitämiseen ja passitukseen liittyviä tietoja. Esimerkiksi tutkintavanki siirretään tuomioistuimen määräyksellä tutkintavankeuteen, nimitetään tätä asiakirjaa vankipassiksi.

Vankisairaala: Valtakunnallinen vankipotilaita hoitava sairaala Hämeenlinnassa.

Vankisähköposti: Jokaisella vankilalla on oma vangeille tarkoitettu sähköpostin osoite, johon voi kyseiselle vangille lähettää sähköpostia. Vastaanottava vanki yksilöidään sähköpostin otsikkoon ja vankilan henkilökunta tulostaa sen vangille. Liitetiedostoja ei voi lähettää.